

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Фонда здравственог осигурања Републике Српске
за период 01.01-31.12.2019. године**

Број: РВ040-20

Бања Лука, 28.05.2020. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	3
	Извјештај о ревизији усклађености	3
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	5
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	6
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	7
	1. Увод	7
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	7
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	8
	4. Набавке.....	11
	5. Припрема и доношење буџета.....	14
	6. Финансијски извјештаји.....	16
	6.1. Извјештај о извршењу буџета.....	16
	6.1.1. Приходи и примици	16
	6.1.2. Расходи и издаци	17
	6.1.3. Разлика у финансирању	23
	6.2. Биланс успјеха	24
	6.2.1. Приходи	24
	6.2.2. Расходи.....	24
	6.2.3. Финансијски резултат	24
	6.3. Биланс стања.....	25
	6.3.1. Актива	25
	6.3.2. Пасива.....	29
	6.3.3. Ванбилансна евиденција.....	32
	6.4. Биланс новчаних токова	32
	6.5. Временска неограниченост пословања	33
	6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	33
	6.7. Напомене уз финансијске извјештаје	35

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Фонда здравственог осигурања Републике Српске који обухватају: Биланс стања, Биланс успеха, Извјештај о промјенама нето имовине, Биланс новчаних токова, Периодични извјештај о извршењу буџета и Периодични извјештај о извршењу по рачуноводственим фондовима са стањем на дан 31. децембар 2019. године и за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, образложења уз обрасце годишњих финансијских извјештаја и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду. По нашем мишљењу, финансијски извјештаји Фонда здравственог осигурања Републике Српске истинито и објективно приказују, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2019. године; финансијску успјешност, токове готовине, као и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања за јавни сектор важећим у Републици Српској.

Основ за мишљење

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200-2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу Одговорност ревизора. Ревизију смо спровели у складу са ISSAI 130 - Етичким кодексом, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше ревизијско мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора и извршењу буџета.

Временска неограниченост пословања

Фонд здравственог осигурања Републике Српске је у Напоменама уз финансијске извјештаје за период 01.01-31.12.2019. године објелоданио да нема значајних неизвјесности у вези са сталношћу пословања обзиром да је његова основна дјелатност пружање здравствене заштите осигураним лицима и да се финансирање врши из доприноса за здравствено осигурање.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја за годину која се завршава на дан 31. децембар 2019. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије финансијских извјештаја као цјелине и нема других питања која треба објавити у извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор Фонда здравственог осигурања Републике Српске је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и Међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не

садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у Напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да ли финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија спроводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 28.05.2020. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију финансијских извјештаја Фонда здравственог осигурања Републике Српске за 2019. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Фонда здравственог осигурања Републике Српске за 2019. годину су, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 4. извјештаја:

Јавне набавке нису проведене у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, јер за јавне набавке услуге праћења дијагностичко терапијских скупова и за услуге оцјене привремене неспособности за рад преко 30 дана у укупном износу од 833.668 КМ, нису провођени поступци јавних набавки.

Одредбе закључених уговора код дијела јавних набавки (везано за гаранцију за добро извршење уговора, прекорачење рока реализације уговора и обрачун уговорене казне), нису усклађене са тендерском документацијом, а реализација уговорених послова није вршена у складу са уговореним одредбама.

Као што је наведено под тачком 5. извјештаја:

Након извршеног Ребаланса буџета за 2019. годину извршена је реалокација средстава у износу од 24.576.100 КМ, а Одлуком о извршењу Финансијског плана нису утврђена ограничења у погледу висине средстава која се реалоцирају, што није у складу са чланом 41. став 2. Закона о буџетском систему Републике Српске.

Као што је наведено под тачком 6.1.2.1. извјештаја:

Није дефинисана методологија и критеријуми за закључивање уговора финансирања секундарног и терцијалног нивоа здравствене заштите и нису утврђени стандарди и нормативи здравствене заштите, као и други критеријуми на основу којих би се вршило уговарање пружања здравствених услуга за продужену медицинску рехабилитацију, што није у складу са чланом 1. и 24. Правилника о принципима, условима и критеријумима за закључивање уговора са даваоцима услуга у Републици Српској у 2019. години.

Скретање пажње

Не изражавајући даље резерву на дато мишљење скрећемо пажњу на наведено под тачком 3. извјештаја:

Законом о здравственом осигурању (члан 48.) и чланом 15. Статута Фонда здравственог осигурања Републике Српске дефинисано је да управни одбор има девет чланова, а чланом 16. Закона о систему јавних служби је дефинисано да управни одбор има три или пет чланова.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор Фонда здравственог осигурања Републике Српске је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Фонда здравственог осигурања Републике Српске обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Фонда здравственог осигурања Републике Српске.

Бања Лука, 28.05.2020. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору Фонда да обезбиједи да се:

- 1) попис имовине и обавеза врши у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза и
- 2) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују додатне информације у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и захтијевима МРС - ЈС 1 Презентација финансијских извјештаја.

Препоруке везане за усклађеност пословања

Препоручује се директору Фонда да обезбиједи да се:

- 1) отклоне недостаци везани за поступања у вези сумњивих и спорних потраживања, доношење рјешења и закључивање уговора,
- 2) обрачун накнада за запослене раднике у Фонду врши у складу са чланом 18. Закона о платама запослених у јавним службама Републике Српске,
- 3) приликом провођења процедура јавних набавки врши досљедна примјена одредби Закона о јавним набавкама, а уговорене обавезе извршавају у складу са одредбама уговора,
- 4) Одлуком о извршењу Финансијског плана – буџета Фонда или другим одговарајућим интерним актом, утврде ограничења у погледу висине средстава која се реалоцирају у складу са чланом 41. став 2. Закона о буџетском систему Републике Српске,
- 5) усвоји методологија и утврде критеријуми за закључивање уговора финансирања секундарног и терцијалног нивоа здравствене заштите сходно Правилнику о принципима, условима и критеријумима за закључивање уговора са даваоцима услуга у Републици Српској за конкретну годину и утврде стандарди и нормативи здравствене заштите, као и други критеријуми на основу којих би се вршило уговарање пружања здравствених услуга за продужену медицинску рехабилитацију и
- 6) врши међусобно усклађивање уговора са здравственим установама и Одлуке о начину финансирања секундарног и терцијалног нивоа здравствене заштите у Републици Српској за предметну годину, у дијелу поравнања и усклађивања извршених услуга.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о буџетском систему Републике Српске;
- Закон о фискалној одговорности у Републици Српској;
- Финансијски план - буџет и Ребаланс финансијског плана - буџета Фонда здравственог осигурања за 2019. годину;
- Закон о здравственом осигурању Републике Српске;
- Закон о здравственој заштити Републике Српске;
- Закон о задуживању, дугу и гаранцијама Републике Српске;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Закон о раду;
- Закон о јавним набавкама;
- Закон о доприносима;
- Закон о порезу на доходак грађана;
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- Закон о Фонду солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјеце у иностранству;
- Закон о посебним начинима измирења пореског дуга;
- Закон о систему јавних служби;
- Закон о платама запослених у јавним службама Републике Српске;
- Посебан колективни уговор за запослене у јавним службама Републике Српске;
- Појединачни колективни уговор за запослене у Фонду;
- Правилник о принципима, условима и критеријумима за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга у Републици Српској у 2019. години;
- Правилник о систему пореског књиговодства у Републици Српској;
- Правилник о форми и садржају буџета и извјештаја о извршењу буџета;
- Уговори о пружању и финансирању примарног нивоа здравствене заштите у 2019. години;
- Уговори о регулисању међусобних односа приликом пружања болничких здравствених услуга;
- Одлука о начину финансирања терцијалног и секундарног нивоа здравствене заштите у Републици Српској у 2019. години;
- Упутство о условима и поступку за одобравања рефундације;
- Правилник о начину и поступку контроле провођења уговора између Фонда и давалаца здравствених услуга;
- Упутство о процедурама праћења реализације закључених уговора између Фонда и добављача.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДеној РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Фонд здравственог осигурања Републике Српске (у даљем тексту: Фонд) основан је Одлуком Скупштине Републике Српске од 27.07.1992. године, у складу са Законом о здравственом осигурању Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 57/03, 17/08, 01/09, 106/09, 110/16 и 94/19), са сједиштем у Бањој Луци.

Према Обавјештењу Републичког завода за статистику о разврставању пословног субјекта по дјелатности од 26.12.2012. године, дјелатност Фонда је обавезно социјално осигурање.

Према Правилнику о организацији и систематизацији послова и радних мјеста, организациону структуру Фонда чине Дирекција (Кабинет директора, Одјељење за интерну контролу, Одјељење за односе са јавношћу, Јединица за интерну ревизију), шест сектора и осам филијала организованих по територијалном принципу (Бања Лука, Приједор, Добој, Бијељина, Источно Сарајево, Зворник, Требиње и Фоча) које у свом саставу имају пословнице и експозитуре.

Органи Фонда су Надзорни одбор, Управни одбор и директор. Измјеном Статута Фонда која је ступила на снагу 25.01.2020. године Надзорни одбор је укинут.

Финансирање обавезног здравственог осигурања врши се из средстава доприноса за обавезно и проширено здравствено осигурање, из буџета, донација, по конвенцијама и других средстава у складу са законом.

Фонд обавља пословање преко властитих рачуна отворених код пословних банака и има статус буџетског корисника чија главна књига није у саставу Главне књиге трезора.

На Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији Фонда за период 01.01-31.12.2019. године, није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске провела је финансијску ревизију Фонда за 2018. годину и том приликом је дато једанаест препорука, од којих се пет односи на финансијске извјештаје, а шест на усклађеност пословања.

У складу са чланом 21. став (3) Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 98/05 и 20/14), Фонд је 01.07.2019. године доставио Акциони план активности на реализацији препорука по извјештају о проведеној финансијској ревизији Фонда здравственог осигурања Републике Српске за период 01.01-31.12.2018. године, а Извјештај о реализацији препорука по наведеном акционом плану сачињен је 31.12.2019. године.

Од пет препорука датих за финансијске извјештаје три препоруке су проведене (односе се на признавање расхода у периоду у коме је обавеза и настала, евидентирање пословних догађаја из Извјештаја из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима и сачињавање Биланса новчаних токова), а двије дјелимично проведене.

Препорука да се приликом провођења пописа имовине и обавеза поштују одредбе Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са

стварним стањем имовине и обавеза, дјелимично је проведена (објашњење у тачки 3. извјештаја).

Препорука да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодане све информације релевантне за разумијевање финансијских извјештаја које захтијева члан 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и MPC - JC 1 Презентација финансијских извјештаја дјелимично је проведена (објашњење у тачки 6.7. извјештаја).

Од шест препорука датих за усклађеност пословања пет препорука је проведено (односе се на објављивање извјештаја о стању дуга и гаранцијама, дефинисање цијене услуге за „магистрални рад“ - растварање сирупа, сачињавање Извјештаја о извршењу буџета и Плана измирења пренесених обавеза из ранијег периода, усклађеност планираних прихода по основу трансфера између буџетских јединица са планом буџетске јединице која врши трансфер Фонду и планирање расхода), а једна је дјелимично проведена.

Препорука да се приликом провођења процедура јавних набавки врши досљедна примјена одредби Закона о јавним набавкама и Правилника о поступку директног споразума је дјелимично проведена, јер за одређене набавке (услуге праћења дијагностичко терапијских скупина и услуге оцјене привремене неспособности за рад преко 30 дана) за које су закључени уговори са добављачима, није проведена процедура јавне набавке. Остале неправилности за које је дата препорука су отклоњене.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Правилником о организацији и систематизацији послова и радних задатака који је донесен у септембру 2018. године, са три измјене до краја 2019. године систематизована су радна мјеста за 848 извршилаца. На дан 31.12.2019. године запослена су 742 лица од чега 700 извршилаца на неодређено вријеме (са директором) и 42 лица на одређено вријеме, од којих је 14 приправника.

Током године радни однос је засновало 40 извршилаца. Упутство о условима и начину пријема радника у радни однос у Фонду донесено је 25.01.2019. године. Пријем лица је вршен кроз попуњавање Пријаве потреба за радницима Заводу за запошљавање. Фонд је од Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске тражио сагласности за запошљавање 40 лица и исте су добијене за њих 39.

На основу рјешења Владе Републике Српске из 2016. године именован је Управни одбор Фонда у саставу од девет чланова, како је дефинисано чланом 48. Закона о здравственом осигурању и чланом 15. Статута Фонда здравственог осигурања („Службени гласник Републике Српске“, број 94/18). Број чланова управног одбора који је дефинисан наведеним актима, није у складу са чланом 16. Закона о систему јавних служби („Службени гласник Републике Српске“, број: 68/07, 109/12 и 44/16), гдје је дефинисано да управни одбор има три или пет чланова.

Правилник о принципима, условима и критеријумима за закључивање уговора са даваоцима здравствених услуга у Републици Српској доноси се на годишњем нивоу, а везано за Правилник о коришћењу здравствене заштите изван Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 68/11, 72/12, 58/17 и 102/17) донесена је Одлука Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 39/16) којом је утврђено да чл. 26. Закона о здравственом осигурању није у сагласности са Уставом Републике Српске, као и члан 25. и 26. став 2. овог правилника. Фонд је обавијестио надлежне институције и ресорно министарство, у вези са посљедицама које има због неуређене области пружања здравствене заштите у иностранству. Законом о измјенама Закона о здравственом осигурању који је ступио на снагу 19.11.2019. године, у члану 26. наведено је да ресорни министар правилником, на приједлог Фонда, утврђује поступке и врсте обољења, стања или повреда за које се може одобрити лијечење или

провођење дијагностичких поступака у здравственим установама изван Републике Српске и поступак за коришћење здравствене заштите осигураних лица за вријеме боравка у иностранству. Чланом 85а. истог закона дефинисано је да је министар дужан да у року од 30 дана од ступања на снагу овог закона, односно до 19.12.2019. године, донесе наведени правилник (правилник још увијек није донесен и у току 2019. године је поступано по старом Правилнику).

Правилником о информисању у Фонду здравственог осигурања Републике Српске, уређен је начин интерног и екстерног информисања (осигураника, државних органа и институција, пословних партнера и јавности) о пословним активностима Фонда.

У Фонду је у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору („Службени гласник Републике Српске“, број 91/16) организована Јединица за интерну ревизију која је за свој рад одговорна директору Фонда.

Годишњим планом интерне ревизије за 2019. годину од 17.12.2018. године планирано је и извршено 26 редовних ревизија, те континуирано праћење реализације датих препорука интерне ревизије.

Осим Јединице за интерну ревизију у Фонду је организовано Одјељење за интерну контролу које је такође за свој рад одговорно директору Фонда. У надлежности наведеног одјељења, између осталог, је и оперативно спровођење активности координације у вези са системом интерних финансијских контрола у Фонду, сачињавање приједлога плана за успостављање и развој финансијског управљања и контроле у Фонду, спровођење активности везаних за доношење и измјену Стратегије управљања ризицима, контрола правилне примјене закона, прописа и интерних аката у свим организационим јединицама Фонда и састављање извјештаја о функционисању система интерних контрола у свим организационим јединицама Фонда.

На основу одредби Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору и Упутства о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“, број 99/17) Фонд је именовао одговорно лице које је задужено за успостављање, спровођење и развој финансијског управљања и контроле и донио:

- План рада за успостављање и развој система финансијског управљања и контроле и План рада за 2019. годину,
- Стратегију управљања ризицима и Регистар ризика,
- Књигу пословних процеса,
- Годишњи извјештај о спровођењу планираних активности у успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле који је достављен Централној јединици за хармонизацију финансијског управљања и интерне ревизије (саставни дио Годишњег извјештаја чини и Изјава о достигнутом степену развоја система интерних финансијских контрола и Изјава директора Фонда о планираним мјерама за успостављање недостигнутог нивоа развоја система интерних финансијских контрола).

Фонд није донио Методологију за спровођење плана за успостављање и развој система финансијског управљања и контрола.

Од стране Сектора за здравство и контролу, у ревидираној години, вршене су контроле које се односе на контролу примарне, секундарне и терцијарне здравствене заштите и контролу трошкова лијекова. У складу са одредбама Правилника о начину и поступку контроле провођења уговора („Службени гласник Републике Српске“, број 21/14) контрола уговора закључених између Фонда и давалаца здравствених услуга врши се у здравственим установама (јавним и приватним) са којима Фонд има закључене уговоре.

У функционисању система интерних контрола, између осталог, ревизијом су утврђени сљедећи недостаци:

- након што су потраживања која нису наплаћена у року од 12 мјесеци класификована као спорна и сумњива (поједина потраживања значајне вриједности имају тај статус и више од 15 година), процедура оцјене њиховог даљњег статуса и поступања са истим није јасно дефинисана. Нису одређени носиоци активности, опис и ток радњи (нпр. активности које се односе на обавезе и надлежност комисије за попис потраживања у смислу давања приједлога за рјешавање статуса потраживања, тј. додатна усаглашавања, покретање судских спорова, коначан отпис и др.) и процедуре које претходе дефинисању приједлога, а односе се на прибављање оцјене валидности/основаности потраживања, која би се извршила од стране стручне службе, правног сектора или другог компетентног стручног тијела Фонда,
- Фонд је за чланове Надзорног одбора за имплементацију и реализацију интегрисаног здравственог информационог система Републике Српске у који је именовано девет чланова, од којих су три запослена на неодређено вријеме у Фонду, обрачунавао накнаду од 400 КМ мјесечно. Обрачун наведене накнаде за запослене раднике у Фонду, није у складу са чланом 18. Закона о платама запослених у јавним службама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 66/18 и 105/19),
- Фонд није у Уговору о регулисању међусобних односа приликом пружања здравствених услуга осигураним лицима са ЗУ Специјалистичка гинеколошка амбуланта "Медицо - С" Бања Лука из 2016. године (уговор закључен на период од пет година, почев од 01.01.2017. године) дефинисао укупну вриједност уговора, као и обим здравствених услуга, што није у складу са чланом 59. Закона о здравственом осигурању. У 2019. години по наведеном уговору евидентирано је 3.337.750 КМ. Такође и у уговору за набавку услуга одржавања пословно информационог система Фонда за 2019. годину није дефинисана укупна вриједност уговора (објашњено у тачки 6. извјештаја),
- Фонд је уз обавјештења враћао захтјеве за поврат исплаћене накнаде плате за вријеме привремене неспособности за рад у случајевима када доприноси нису измирени, а није доносио рјешења, што није у складу са тачном 15.2. Упутства о условима и поступку за остваривање рефундација („Службени гласник Републике Српске“, број 55/17, 90/17 и 111/17) и
- нису дефинисане процедуре и начин евидентирања пословних промјена у ситуацијама када се врши уступање (пренос) основних средстава из једне организационе јединице Фонда у другу.

Попис имовине и обавеза на дан 31.12.2019. године није у потпуности организован и извршен у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 45/16) - у даљем тексту: Правилник о попису, јер:

- прије пописа није у потпуности извршено усаглашавање потраживања и обавеза са дужницима и повјериоцима, како је дефинисано чланом 18. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15). Код усаглашавања међусобних потраживања и обавеза, није усаглашен салдо (у износу од 2.946.473 КМ) који Универзитетски клинички центар Бања Лука потражује од Фонда за рефундације плата, на основу боловања преко 30 дана. Према писаном образложењу Фонда за потребе ревизије, наведено стање се односи на период 2012-2019 година и Фонд у том периоду није доносио рјешења по овом основу за Универзитетски клинички центар Бања Лука. За период 2012-2017 године Фонд је обавјештењима вратио захтјеве, јер нису уплаћене доспјеле обавеза за здравствено осигурање, а за период 2018-2019 године на који се односи износ од 822.230 КМ, нису поднесени захтјеви Фонду. Такође, није усаглашена обавеза Фонда у износу од

2.882.038 KM који ЈЗУ Болница „Свети апостол Лука“ Добој потражује за период 2016-2019 година.

- Извјештај пописне комисије за попис потраживања и обавеза, Управном одбору Фонда није достављен у прописаном року односно достављен је 27.02.2020. године када је и усвојен, што није у складу са чланом 20. тачка (2) Правилника о попису, којим је дефинисано да се извјештаји пописних комисија достављају надлежном органу најкасније мјесец дана прије истицања рока за припрему и презентацију годишњег финансијског извјештаја (у случају Фонда то је 31.01.).

Наведене неправилности су констатоване и у претходном ревизорском извјештају.

У складу са Регистром ризика процеси везани за попис имовине и обавеза оцијењени су од стране Фонда као високо ризични.

Осим за горе наведено и тачкама 4, 5 и 6.1.2.1. извјештаја, ревизија није утврдила друге недостатке система интерних контрола, чиме су створене претпоставке за функционисање истих на начин да обезбиједи истинито и фер извјештавање.

Препоручује се директору Фонда да обезбиједи да се:

- **за сумњива и спорна потраживања дефинишу процедуре процјене наплативости и оцјене њиховог даљњег статуса и поступања са истим,**
- **попис имовине и обавеза врши у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза,**
- **обрачун накнада за запослене раднике у Фонду врши у складу са чланом 18. Закона о платама запослених у јавним службама Републике Српске,**
- **код закључивања уговора дефинише укупна вриједност уговора, као и обим здравствених услуга, како је дефинисано чланом 59. Закона о здравственом осигурању и**
- **код неодобрених захтјева за поврат исплаћене накнаде плате доносе рјешења, како је дефинисано тачком 15.2. Упутства о условима и поступку за одобравање рефундације.**

4. Набавке

План јавних набавки Фонда за 2019. годину од стране Управног одбора Фонда усвојен је 31.12.2018. године у вриједности од 160.821.013 KM без пореза на додату вриједност (у даљем тексту ПДВ). У току 2019. године извршене су четири допуне и измјене плана јавних набавки.

Другом измјеном и допуном плана од 30.05.2019. године вриједност планираних набавки умањена је за 74.402.017 KM (брисањем и смањењем процјене виједности појединих набавки за потребе здравствених установа), да би се трећом измјеном и допуном плана од 12.11.2019. године, вриједност планираних набавки увећала за 50.390.911 KM (повећањем процјењене вриједности појединих набавки за потребе здравствених установа и мањим дијелом уврштавањем у план набавки које су покренуте посебном одлуком директора), тако да је процијењена вриједност јавних набавки након ове измјене износила 136.952.744 KM.

Укупна планирана вриједност набавки за 2019. годину након четири измјене и допуне плана износи 136.980.300 KM (без ПДВ-а) и то за потребе Фонда у вриједности од 7.840.512 KM без ПДВ-а (робе 807.283 KM, услуге 6.705.298 KM, неприоритетне услуге 143.405 KM и радове 184.526 KM) и за потребе здравствених установа у вриједности од 129.139.788 KM без ПДВ-а (набавка лијекова и медицинских средстава).

Према достављеном прегледу планираних и извршених процедура јавних набавки, у 2019. години окончане су процедуре јавних набавки укупне вриједности од 148.672.028 КМ (без ПДВ-а) и то, за потребе Фонда у вриједности од 7.041.732 КМ и за потребе здравствених установа (централизоване набавке) у вриједности од 141.630.296 КМ. Проведено је укупно 147 поступака јавних набавки и то 37 отворених поступака у вриједности од 144.367.291 КМ, девет преговарачких поступака без објаве обавјештења у вриједности од 2.938.926 КМ, 21 конкурентски захтјев за достављање понуда у вриједности од 548.603 КМ, један ограничени поступак од 500.400 КМ, 75 директних споразума у вриједности од 207.741 КМ и пет поступака набавки услуга из Анекса II дио Б у вриједности од 109.067 КМ. Од укупне вриједности проведених процедура јавних набавки у 2019. години (које су биле у плану за 2019. годину), на набавке за које су Оквирни споразуми закључени почетком 2020. године односи се дио у вриједности од најмање 68.941.653 КМ, а на основу процедура започетих у задњем кварталу 2018. године, у 2019. години су након окончања поступака јавне набавке, закључени оквирни споразуми у вриједности од најмање 27.651.535 КМ.

Ревизијским активностима обухваћени су проведени поступци јавних набавки у вриједности од 73.819.089 КМ (или 50 % од вриједности уговорених набавки), односно 48 проведених поступака јавне набавке (или 24% од броја проведених поступака) и то 13 отворених поступака (72.210.483 КМ), један ограничени поступак (500.400), један преговарачки поступак без објаве обавјештења (580.125 КМ), 14 конкурентских захтјева за достављање понуда (367.790 КМ), три поступака набавки услуга из Анекса II дио Б (107.462 КМ) и 15 директних споразума (52.829 КМ). Осим наведеног узоркована је и једна јавна набавка (отворени поступак) чија је процедура окончана у 2018. години (уговорена вриједност износи 799.776 КМ), а извршење уговора се односи на 2019. годину (ревизијским активностима је обухваћен процес реализације наведеног уговора).

Код провођења процедура јавних набавки и реализације закључених уговора, ревизијом су утврђени слједећи недостаци:

- Фонд није провео поступак јавне набавке за услуге праћења дијагностичко терапијских скупина и за услуге ојене привремене неспособности за рад преко 30 дана, што није у складу са чланом 6. Закона о јавним набавкама,
- код провођења јавне набавке услуга одржавања пословног информационог система Фонда, проведени су ограничени поступак јавне набавке са фазом I - предквалификација и фазом II - достављање понуда. Тачком 4.2. тендерске документације (за фазу II) дефинисана је обавеза извршиоца да достави гаранцију за добро извршење посла (није наведено у ком року се гаранција доставља и период важења гаранције), али иста није дефинисана и уговором, што није у складу са наведеном тачком тендерске документације. Уговор о набавци услуга одржавања пословног информационог система Фонда (у уговору није наведена укупно уговорена вриједност услуге, већ је дата вриједност услуге за мјесец дана у износу од 41.700 КМ без ПДВ-а) закључен је 22.05.2019. године (период важности уговора је 12 мјесеци), а банкарска гаранција за добро извршење посла је од стране извршиоца услуге достављена 04.10.2019. године, када је и ступила на снагу,
- Уговор за реализацију јавне набавке робе за опремање Дата центра у Бања Луци и резервне локације у Бијељини, закључен је 26.11.2018. године у износу од 683.569 КМ без ПДВ-а. У члану 1. тачка 1.8. Уговора дефинисана је обавеза испоручиоца да у гарантном року врши бесплатно одржавање Дата центра, међутим наведеним уговором није дефинисано вријеме трајања гарантног рока нити је наведен датум од када важи гарантни рок. За добро извршење уговора извршилац је у прописаном року доставио банкарску гаранцију (уговорени рок за важност гаранције је 03.03.2019. године). Након што је постало извјесно да се са реализацијом предметне набавке значајно касни и да се иста неће завршити у уговореном року, уговорни

орган није захтијевао од извршиоца продужење важности банкарске гаранције за добро извршење посла (испорука опреме и стављање система у функцију завршено је закључно са 03.05.2019. године). Извршиоцу је због прекорачења уговореног рока обрачуната уговорена казна за дане кашњења, али иста није обрачуната у складу са чланом 1. тачкама 1.3 и 1.6. Уговора (обрачуната је закључно са даном када је уграђена сва опрема и систем стављен у функцију, умјесто са даном примопредаје опреме, извршених услуга и техничке документације),

- Путем конкурентског захтјева за доставу понуда реализована је набавка алуминијумских прозора за потребе реконструкције пословне зграде Фонда процијењене вриједности од 24.500 КМ. Уговор са испоручиоцем је закључен 23.07.2019. године, а у члану 6. наведено је да се Уговор примјењује од дана закључења па до испоруке уговорене количине робе, али не дужи од 12 мјесеци рачунајући од дана закључења уговора, што није усклађено са одредбом уговора у којој је дефинисан рок испоруке и уградње од седам календарских дана од дана потписивања уговора. Фактуру на уговорену вриједност од 21.124 КМ, испоручилац је испоставио 25.09.2019. године (као датум испоруке наведен је исти датум). Уговор није реализован у утврђеном року од седам дана већ са 56 дана закашњења. У обавјештењу (од 05.11.2019. године) сектора за информационе технологије и опште послове (иницијатор покретања набавке) наведено је да до кашњења није дошло кривицом испоручиоца из разлога што су се у исто вријеме (викендом) вршили молерски радови, радови на постављању ламината као и остали радови на реконструкцији пословне зграде, тако да уговорена казна од 0,06% од уговорене суме по дану кашњења није обрачуната и
- Фонд није објавио основне елементе уговора, као и све измјене у току реализације уговора за дио преговарачких поступака без објаве обавјештења о набавци, што није у складу са чланом 75. тачка 2. Закона о јавним набавкама.

У складу са Правилником о провођењу поступка заједничке јавне набавке и оснивања централног набавног органа („Службени гласник Босне и Херцеговине“, број 55/15) и чланом 6. Закључка Владе Републике Српске од 10.03.2016. године, јавне набавке лијекова, медицинских средстава и апарата, здравствених услуга, осталог потрошног или другог санитетског материјала за потребе здравствених установа у Републици Српској, врше се путем централизованих јавних набавки. Фонд као централни набавни орган спроводи цјелокупну активност од израде плана јавних набавки, провођења поступка до закључења уговора и праћења његове реализације. Набавка потрошног медицинског материјала, вршена је путем централизованих јавних набавки до 28.03.2019. године. Према Закључку Владе Републике Српске од 28.03.2019. године и Инструкције Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске од истог датума, провођење процедура јавних набавки осталог потрошног или другог санитетског материјала, изузета је из поступка централизованих јавних набавки и враћена у надлежност здравствених установа.

Ребалансом Финансијског плана – буџета Фонда издаци за лијекове, медицински потрошни материјал и медицинска средства планирани су у оквиру расхода здравствене заштите и у оквиру издатака за стратешке залихе у укупном износу од 141.267.800 КМ (извршени су у износу од 144.034.730 КМ). У оквиру Плана јавних набавки (укључујући и измјене) планиране су процедуре јавних набавки за потребе здравствених установа у вриједности од 129.139.788 КМ, а вриједност окончаних процедура јавних набавки у 2019. години за које су закључени уговори у 2019 и почетком 2020. године износи 141.630.296 КМ, што је у оквиру Финансијског плана за 2019. годину за наведене намјене.

Оквирни датум покретања процедура дијела јавних набавки стратешких материјала за потребе здравствених установа (специфични лијекови, цитостатици, биолошки лијекови, лијекови са листе лијекова за амбуланте породичне медицине и Домова здравља и

потрошни материјал за обољеле од дијабетеса), као и датум закључења оквирног споразума/уговора, у Плану јавних набавки за 2019. годину планирани су за IV квартал (процјењена вриједност наведених набавки је 62.734.691 KM). Након проведених процедура наведених јавних набавки, почетком 2020. године закључени су Оквирни споразуми/уговори у најмањој вриједности од 68.941.653 KM. У Рјешењу о покретању поступака јавних набавки наведено је да ће се плаћање вршити из средстава Фонда, дефинисаних Финансијским планом.

Измјеном Плана јавних набавки од 12.11.2019. године процјењена вриједност јавне набавке специфичних лијекова увећана је са 14.700.000 KM на 26.000.000 KM. Према достављеном прегледу реализованих процедура јавних набавки у 2019. години су проведене процедуре набавке специфичних лијекова у укупној вриједности од 34.051.740 KM. Набавка специфичних лијекова која је окончана у децембру 2019. године (Оквирни споразуми за исту закључени су јануару 2020. године у укупној вриједности од 21.571.001 KM), подијељена је на 57 лотова, а укупна процијењена вриједност јавне набавке износи 23.827.040 KM.

Препоручује се директору Фонда да обезбиједи да се:

- у складу са **Законом о јавним набавкама отклоне неправилности везане за провођење свих процедура јавних набавки (члан 6.), припрему тендерске документације у дијелу у коме се дефинише гаранција за добро извршење уговора (члан 61. став 4.) и објаву основних елемената уговора, као и свих измјена у току реализације уговора за преговарачке поступке без објаве обавјештења о набавци (члан 75. тачка 2.) и**
- у складу са **тендерском документацијом Уговорима дефинишу гаранције за добро извршење посла и да се реализација уговорених послова врши у складу са уговореним одредбама, сходно члану 118. Закона о јавним набавкама.**

5. Припрема и доношење буџета

Финансијски план - Буџет Фонда за 2019. годину донесен је у складу са буџетским календаром утврђеним Законом о буџетском систему Републике Српске и истим су планирани буџетски приходи и примици у износу од 702.678.100 KM, као и буџетски расходи и издаци. Буџетски приходи планирани су у износу од 690.503.000 KM и буџетски расходи у износу 585.341.500 KM, што је имало за резултат планирање бруто буџетског суфицита у износу од 105.161.500 KM. Издаци за нефинансијску имовину планирани су у већем износу за 78.365.700 KM од примитака за нефинансијску имовину (нето издатак за нефинансијску имовину), тако да је планиран буџетски суфицит 26.795.800 KM. У висини планираног буџетског суфицита планирано је нето финансирање као резултат више планираних издатака од задуживања и осталих издатака у односу на примитке и на тај начин су уравнотежени планирани буџетски расходи и издаци са планираним буџетским приходима и примацима.

Ребалансом, који је извршен у децембру 2019. године, укупни приходи и примици као и расходи и издаци планирани су у износу од 744.523.500 KM. У односу на првобитни буџет извршено је повећање буџетских прихода и примитака (као и буџетских издатака) за 41.845.400 KM.

Планирани приходи и примици односе се на доприносе за социјално осигурање (579.964.900 KM), непореске приходе (2.811.500 KM), трансфере између различитих јединица власти (79.293.800 KM), примитке од финансијске имовине и задуживања (78.999.000 KM) и примитке од нефинансијске имовине (500.300 KM).

Буџетски расходи и издаци планирани су за расходе за лична примања (15.956.800 KM), расходе по основу коришћења роба и услуга (3.483.200 KM), расходе финансирања

(7.910.100 KM), дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања (571.277.700 KM), расходе по судским рјешењима (500.000 KM), трансфере између различитих јединица власти (325.000 KM), издатке за нефинансијску имовину (69.971.400 KM), издатке за отплату дугова/зајмова (22.939.300 KM), остале издатке (49.370.000 KM) и остале издатке између и унутар јединица власти (2.790.000 KM).

По добијању сагласности од стране Владе Републике Српске на Приједлог финансијског плана – буџета Фонда за 2019. годину, као и извршени ребаланс, Управни одбор Фонда донио је Одлуку о усвајању како финансијског плана-буџета тако и извршеног ребаланса и истовремено су донесене одлуке о извршењу финансијског плана- буџета и ребаланса. У Фонду су након извршеног Ребаланса буџета за 2019. годину извршене прерасподјеле (реалокације) средстава у износу од 24.576.100 KM, на основу Одлуке (од 27.12.2019. године) о прерасподјели средстава у оквиру Ребаланса Финансијског плана - буџета Фонда здравственог осигурања Републике Српске за 2019. годину. Најзначајније прерасподјеле су извршене у оквиру расхода за дознаке по основу здравственог осигурања од 3.805.100 KM и издатака за финансијску имовину и отплату дугова од 19.609.000 (најзначајније умањење је извршено са позиције - осталих издатака од 17.700.000 KM, а најзначајније увећање на позицији - издаци за дате зајмове од 17.930.000 KM).

Правилником о методологији израде Финансијског плана - буџета Фонда у члану 17. је наведено да се усклађивање буџетских издатака у току године може вршити прерасподјелом издатака на начин прописан Одлуком о извршењу буџета. Одлуком о извршењу Ребаланса Финансијског плана - буџета Фонда за 2019. годину је дефинисана намјена средстава која се могу реалоцирати, али нису утврђена ограничења у погледу висине средстава, што није у складу са чланом 41. став 2. Закона о буџетском систему Републике Српске.

Фонд је 09.04.2019. године донио План за измирење пренесених обавеза из ранијег периода на дан 31.12.2018. године, а исти је Фискалном савјету Републике Српске ради оцјене и давања мишљења достављен 15.04.2019. године (УО га је усвојио 27.06.2019. године). У плану је наведено да су укупне обавезе Фонда са 31.12.2018. године износиле 407.504.763 KM. Краткорочне обавезе износе 193.792.219 KM, од чега доспјеле, а неизмирене обавезе износе 109.049.540 KM, с тим да су до 28.02.2019. године измирене обавезе у износу од 9.286.582 KM, тако да укупне доспјеле неизмирене обавезе из претходног периода износе 99.762.958 KM. Приједлогом мјера наведено је да ће се наведене обавезе измирити у периоду од 2019-2021 године, од чега у току 2019. године 18.807.968 KM и то из средстава за отплату пренесених обавеза из ранијег периода (средства су планирана Ребалансом Финансијског плана - буџета за 2019. годину).

За обавезе по зајмовима од ентитета које доспијевају до годину дана од 14.500.000 KM (обавеза је доспјела на наплату 2012. године, а односи се на остатак зајма Владе Републике Српске од 80 милиона који је Фонд просљедио здравственим установама под истим условима), закључени су са Владом Републике Српске Анекс I и Анекс II уговора којима је продужен рок отплате. Анексом II уговора од 19.02.2019. године Фонд се обавезао да ће обавезу измирити најкасније до 31.12.2019. године. Наведена обавеза није укључена у План измирења пренесених обавеза иако је иста по свом карактеру краткорочна. Накнадно је (30.01.2020. године) закључен Анекс III уговора којим је уговорено да се обавеза плаћања изврши најкасније до 31.12.2020. године.

Фискални савјет је 07.06.2019. г. дао позитивно Мишљење на наведени план, а у 2019. години измирене су пренесене обавезе у износу од 18.918.026 KM.

Препоручује се директору Фонда да обезбиједи да се Одлуком о извршењу Финансијског плана – буџета Фонда или другим одговарајућим интерним актом,

утврде ограничења у погледу висине средстава која се реалоцирају у складу са чланом 41. став 2. Закона о буџетском систему Републике Српске.

6. Финансијски извјештаји

Фонд има статус буџетског корисника и према члану 3. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број 15/17) врши годишње извјештавање за одређене јединице власти, на обрасцима дефинисаним члановима 46. и 47. наведеног правилника.

6.1. Извјештај о извршењу буџета

У обрасцу Периодичног извјештаја о извршењу буџета за период 01.01-31.12.2019. године, исказани су буџетски приходи и примици у износу од 734.271.620 КМ, а буџетски расходи и издаци у износу од 734.714.473 КМ и разлика у финансирању у негативном износу од 442.853 КМ. Извршење прихода и примитака, као и расхода и издатака је мање за 1% у односу на ребаланс Финансијског плана.

Приликом обрачуна индекса извршења, односно разлике између одобреног и извршеног ребаланса финансијског плана - буџета Фонда за 2019. годину, као основица су умјесто података из ребаланса, коришћени подаци из ребаланса увећани за реалокације извршене након усвајања ребаланса, тако да индекси извршења дати у табеларном дијелу Извјештаја не представљају стварне индексе извршења финансијског плана - буџета Фонда, што није у складу са чланом 47. Закона о буџетском систему Републике Српске и чланом 22. Правилника о форми и садржају буџета и извјештаја о извршењу буџета („Службени гласник Републике Српске“, број 100/13 и 102/16).

Управни одбор Фонда је на сједници одржаној 27.03.2019. године усвојио Извјештај о реализацији годишњег плана рада и Извјештај о извршењу ребаланса финансијског плана - буџета Фонда и исте упутио Влади Републике Српске.

6.1.1. Приходи и примици

Буџетска средства су исказана у износу од 734.271.620 КМ по основу буџетских прихода, примитака за нефинансијску имовину, примитака од финансијске имовине, примитака од задуживања и осталих примитака.

6.1.1.1. Приходи

Буџетски приходи су исказани у износу од 684.324.204 КМ по основу пореских прихода, непореских прихода и трансфера између различитих јединица власти.

Порески приходи су исказани у износу од 601.698.673 КМ по основу распоређених доприноса са рачуна јавних прихода у корист рачуна Фонда у периоду 01.01-31.12.2019. године - Б2 образац (542.769.728 КМ), доприноса за здравствено осигурање пољопривредника (4.919.950 КМ), доприноса за здравствено осигурање корисника пензија (9.655.205 КМ), доприноса за здравствено осигурање из буџета Републике Српске (4.477.384 КМ) и директне уплате на рачун Фонда и компензације доприноса за ино - осигурања (39.866.406 КМ).

Непорески приходи су исказани у износу од 2.196.502 КМ и мањи су за 22% у односу на ребалансом планиране приходе. Односе се на приходе од финансијске и нефинансијске имовине у износу од 1.653.871 КМ (приходи од дивиденде и учешћа у капиталу од 20.871 КМ, приходи од закупа и ренте од 21.178 КМ, приходи од камата на готовину и готовинске еквиваленте 16.902 КМ и приходи од камата на зајмове дате здравственим установама 1.594.920 КМ), приходе од пружања јавних услуга (1.360 КМ) и остале непореске приходе (541.271 КМ). Ребалансом Финансијског плана – буџета за 2019. годину, на овој позицији су планирани приходи по основу партиципације за РВИ и породице погинулих бораца

(1.000.000 KM), међутим исти су евидентирани у оквиру трансфера, што је највећим дијелом и разлог мањег остварења у односу на план.

Трансфери између различитих јединица власти исказани су у износу од 80.429.029 KM, а чине их трансфери од ентитета (80.298.114 KM), од јединица локалне самоуправе (64.149 KM), од фондова обавезног социјалног осигурања (21.979 KM) и од осталих јединица власти (44.787 KM).

Трансфери од ентитета у износу од 80.298.114 KM односе се на:

- трансфер од Министарства здравља и социјалне заштите за измирење обавеза Фонда према дијализним центрима у износу од 9.030.363 KM (односи се на износ годишње обавезе који је утврђен Споразумом закљученим 12.09.2017. године између Владе Републике Српске, Фонда здравственог осигурања и Fresenius Medical Care i Internacional Dialysis Centres - установа која пружа услуге дијализног третмана), финансирање другог покушаја вантјелесне оплодње од 400.000 KM и финансирање здравствене заштите у износу од 6.550.000 KM,
- трансфер од Завода за запошљавање Републике Српске за здравствено осигурање незапослених лица од 57.500.000 KM,
- трансфер од Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске за здравствену заштиту РВИ и породица погинулих бораца у износу од 6.049.489 KM, од чега се износ од 4.188.800 KM односи на партиципацију, а износ од 1.860.689 KM на доприносе за ову категорију осигурања,
- трансфер од Републичког секретаријата за избјегла и расељена лица у износу од 114.264 KM и
- остали трансфери од 653.998 KM (по записницима Пореске управе Републике Српске и Министарства финансија Републике Српске).

Трансфери планирани ребалансом Финансијског плана – буџета усклађени су са планом буџетске јединице која врши трансфер Фонду у оквиру Буџета Републике Српске за 2019. годину.

6.1.1.2. Примици

Примици за нефинансијску имовину нису исказани (планирани су у износу од 500.300 KM).

Примици од финансијске имовине су исказани у износу од 7.032.252 KM, а односе се на примитке од наплате зајмова датих: домаћим нефинансијским субјектима, укључујући и примитке од наплате зајмова датих здравственим установама (6.999.453 KM), физичким лицима (10.629 KM) и радницима Фонда (22.170 KM).

Примици од задуживања су исказани у износу од 42.000.000 KM по основу реализованог неповученог дијела кредита уговореног у 2018. години у износу од 12.000.000 KM и примитке у износу од 30.000.000 KM по основу повученог дијела узетог зајма од комерцијалних банака са којима је закључен Уговор о синдицираном дугорочном кредиту у укупном износу од 60.000.000 KM (Уговор је закључен са „UniCredit Банка“ а.д. Бања Лука у износу од 22.500.000 KM, НЛБ банка од 10.000.000 KM, Нова банка а.д. Бања Лука од 22.500.000 KM и Комерцијална банка а.д. Бања Лука од 5.000.000 KM). Остатак кредита у износу од 30.000.000 KM, повучен је у јануару 2020. године.

Остали примаци су исказани у износу од 915.164 KM, а чине их примаци по основу аванса (494.653 KM), остали примаци - гаранције (73.961 KM) и остали примаци из трансакција са другим нивоима власти (346.550 KM).

6.1.2. Расходи и издаци

Буџетски издаци су исказани у износу од 734.714.473 KM по основу буџетских расхода, издатака за нефинансијску имовину, издатака за отплату дугова и осталих издатака.

6.1.2.1. Расходи

Буџетски расходи су исказани у износу од 596.157.189 KM, а односе се на текуће расходе осим расхода обрачунског карактера (чине их расходи за лична примања запослених, расходи по основу коришћења робе и услуга, расходи финансирања и други финансијски трошкови, дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања и расходи по судским рјешењима) и трансфери између различитих јединица власти.

Расходи за лична примања запослених су исказани у износу од 15.459.890 KM, а односе се на расходе за бруто плате запослених (14.451.465 KM), бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених по основу рада (301.001 KM), накнаде плата запослених за вријеме боловања, родитељског одсуства и осталих накнада плата (513.504 KM) и отпремнине и једнократне помоћи (193.920 KM).

Обрачун личних примања запослених вршен је на основу Закона о платама запослених у јавним службама Републике Српске, Посебног колективног уговора за запослене у јавним службама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 69/16 и 52/19), Појединачног колективног уговора за запослене у Фонду, Правилника о накнади трошкова превоза код доласка на посао и повратка с посла за запослене у Фонду и других релевантних законских одредаби.

У члану 16. Појединачног колективног уговора за запослене у Фонду дефинисана је јубиларна награда за 10 година стажа код послодавца у висини од 50% једне просјечне мјесечне плате након опорезивања порезом на доходак исплаћене код послодавца у последња три мјесеца. Наведена награда није дефинисана Посебним колективним уговором за запослене у јавним службама Републике Српске. Одговором на упит из 2019. године, Министарство рада и борачко инвалидске заштите је мишљења „да у смислу општих прописа који уређују рад и радне односе, не постоје правне сметње да се колективним уговором код послодавца пропише шири обим и повољнија права од оних утврђених Законом и другим општим прописима, уколико то посебним законом изричито није ограничено“.

Расходи по основу коришћења робе и услуга су исказани у износу од 2.758.313 KM, а најзначајнији су расходи по основу утrophа енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга, расходи за текуће одржавање, расходи по основу путовања и смјештаја, расходи за стручне услуге и остали некласификовани расходи.

Расходи по основу утrophа енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга исказани су у износу од 1.447.557 KM, а односе се на расходе по основу утrophа енергије (360.610 KM), за комуналне услуге (108.717 KM) и за комуникационе услуге (978.230 KM).

Расходи за текуће одржавање исказани су у износу од 63.706 KM, а односе на расходе за текуће одржавање зграда (44.297 KM), возила (11.831 KM) и комуникационе, грејне, расхладне и остале опреме (7.578 KM).

Расходи по основу путовања и смјештаја су исказани у износу од 68.944 KM, а односе се на расходе службеног путовања и смјештаја у земљи (19.676 KM), у иностранству (12.655 KM) и расходе горива (36.613 KM).

Расходи за стручне услуге су исказани у износу од 829.961 KM, а односе се на расходе за услуге финансијског посредовања (33.893 KM), осигурања возила, запослених и имовине (18.721 KM), информисања и медија (79.173 KM), правне и административне (84.356 KM), одржавања рачунарских програма (365.918 KM) и за остале стручне услуге (247.900 KM).

Остали некласификовани расходи су исказани у износу од 222.884 KM, а односе се на расходе за стручно усавршавање запослених (17.394 KM), бруто накнаде члановима

управног и надзорног одбора (94.753 KM), бруто накнаде члановима комисија и радних група (15.091 KM), бруто накнаде по уговорима о дјелу (47.171 KM), репрезентацију (14.229 KM), доприносе за професионалну рехабилитацију инвалида (30.689 KM), таксе, накнаде и остале расходе (3.557 KM).

Расходи финансирања и други финансијски трошкови исказани су у износу од 7.931.357 KM, а односе се на расходе по основу камата на примљене зајмове од банака у земљи (7.929.168 KM) и расходе по основу затезних камата (2.189 KM).

Дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања су исказане у износу од 569.793.046 KM. Односе се на дознаке рефундације плата за вријеме привремене спријечености за рад, дознаке примарног, секундарног и терцијарног нивоа здравствене заштите, дознаке за уградњу протеза, ортопедских и других помагала и за услуге социјалне заштите у иностранству.

Према члану 125. Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Српске“, број 106/09 и 44/15), Фонд уговара пружање здравствених услуга са здравственим установама на основу здравственог стања становништва, броја и старосне структуре становништва, степена урбанизације, развијености и саобраћајне повезаности појединих подручја, једнаке доступности здравствене заштите, потребног обима здравствених услуга и економских могућности. На План уговарања по нивоима здравствене заштите Министарство је дало сагласност 20.02.2019. године.

Односи између Фонда и здравствених установа у вези са пружањем здравствене заштите осигураних лица регулишу се уговором, сходно члану 58. Закона о здравственом осигурању. Закључивање уговора о пружању услуга здравствене заштите осигураним лицима у 2019. години између Фонда и здравствених установа у Републици Српској (јавних и приватних) врши се у складу са Правилником о принципима, условима и критеријумима за закључивање уговора са даваоцима услуга у Републици Српској у 2019. години („Службени гласник Републике Српске“, број 112/18 и 87/19). Уговором се дефинише врста, обим и квалитет здравствених услуга које се пружају осигураним лицима Фонда, плаћање уговорених услуга, програм здравствене заштите, начин обрачунавања услуга, начин рјешавања спорних питања и друга међусобна права и обавезе. Фонд није усвојио методологију и утврдио критеријуме за закључивање уговора за финансирање секундарног и терцијалног нивоа здравствене заштите, како је дефинисано чланом 1. Правилника о принципима, условима и критеријумима за закључивање уговора са даваоцима услуга у Републици Српској у 2019. години.

Начин финансирања, извјештавања, обрачуна, фактурисања, контроле и плаћања појединих услуга које пружају болнице и друге јавне и приватне здравствене установе, дефинисано је Одлуком о начину финансирања секундарног и терцијарног нивоа здравствене заштите у Републици Српској у 2019. години („Службени гласник Републике Српске“, број 121/18 и 27/19). Одлуком је прописан комбиновани систем плаћања и то:

- Модел I – по дијагностички сродним групама (ДГР), примјењује се за финансирање здравствених услуга исказаних у Номенклатури број 1. Фонд на основу извјештаја здравствених установа, дефинисаних критеријума, основних правила ДГР система и вриједности бода од 1.000 KM утврђује број признатих ДГР случајева на мјесечном нивоу,
- Модел II – по услузи, примјењује се за финансирање амбулантних здравствених услуга исказаних у Номенклатури број 2 у оквиру консултативно-специјалистичке здравствене заштите и дијагностике. Здравствене установе достављају извјештаје о извршеним појединачним услугама Фонду до 5. у мјесецу за претходни мјесец на основу којих Фонд здравственим установама утврђује укупан број услуга на мјесечном нивоу изражених у бодовима и на бази планираних мјесечних средстава за плаћање по услузи утврђује релативну вриједност бода,

- Модел III је пружање услуга по начину плаћања по уговореној цијени која не може бити већа од цијене из цјеновника Фонда,
- Модел IV – по буџетском систему плаћања примјењује се за услуге трансфузијске медицине, рехабилитације, физикалне медицине и рехабилитације и хипербаричне коморе, стоматологије, хроничне психијатрије, нуклеарне медицине, ургентног центра, интензивне медицине, превоза пацијената Хеликоптерским сервисом Републике Српске и остале дјелатности које нису обухваћене са претходна три модела. Здравствене установе испостављају фактуре Фонду у висини 1/12 уговорених средстава за пружене здравствене услуге по наведеном моделу. Наведено фактурисање не представља стварно извршене здравствене услуге, него фактурисање 1/12 мјесечно од уговорених средстава, те фактуре не одражавају суштину пословног догађаја, што није у складу са чланом 9. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске. У уговорима са здравственим установама је дефинисано да се поравњање и усклађивање извршених услуга врши у задњем кварталу, како је Фонд и вршио, што није у складу са ставом VIII тачка 3. Одлуке о начину финансирања секундарног и терцијалног нивоа здравствене заштите у Републици Српској у 2019. години, у којој је дефинисано да се наведене активности врше квартално. Такође, за пружање услуга за оцјену привремене неспособности за рад преко 30 дана са Заводом за медицину рада и спорта Републике Српске, уговорено је фактурисање 1/12 уговорене вриједности, на основу броја издатих налаза, оцјена и мишљења којима се продужава привремена неспособност за рад како слиједи: до 3.150 издатих налаза мјесечно се одобрава износ од 50.000 KM, од 3.151-3.300 признаје се износ од 37.500 KM, од 3.301 до 3.500 износ од 25.000 KM, а када је издат више од 3.501 налаз, одобрава се мјесечни износ од 12.500 KM.

На крају године вршено је усаглашавање припадајућих средстава и стања обавеза са здравственим установама по обрачунима за период 01.01 - 31.12.2019. године. По коначном обрачуна са здравственим установама исказано је прекорачење по Моделу I у вриједности од 5.079.533 KM. Управни одбор Фонда је 30.01.2020. године, а на приједлог Арбитражне комисије за утврђивање прекорачења уговорених средстава за болнице, донио одлуке о одобравању плаћања оправдано прекорачених здравствених услуга по Моделу I (извршених услуга изнад уговорених) у износу од 4.169.120 KM, које су утврђене у складу са уговорима о регулисању међусобних односа приликом пружања здравствених услуга осигураним лицима у 2019. години. Средства су призната за ЈЗУ Завод за физикалну медицину и рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“ Бања Лука (109.410 KM), ЈЗУ Болница „Свети Апостол Лука“ Добој (2.036.370 KM), ЈЗУ Болница Зворник (759.190 KM), ЈЗУ Универзитетска болница Фоча (117.010 KM), ЗУ Специјална болница из хируршких области „Боксит“ Милићи (90.430 KM), ЈЗУ Болница Градишка (344.590 KM), ЗУ Специјална болница из хируршких области „Др Костић“ Бања Лука (20.480 KM), ЈЗУ Болница Требиње (136.860 KM) и Универзитетски клинички центар Републике Српске (554.780 KM).

Одлуком Управног одбора од 31.01.2019. године, а на основу Закључка Владе Републике Српске из 2018. године, цијене здравствених услуга увећавају се за 20%, само за ЈЗУ Универзитетски клинички центар Републике Српске, по основу стицања статуса референтног центра, за:

- Модел I - акутно болничко лијечење, интензивна нега и дневна болница,
- Модел II - високо диференцијалне дијагностичке услуге из области инфектологије, микробиологије, патологије, хумане генетике и биохемијске дијагностике,
- Модел IV - услуге нуклеарне медицине.

По наведеном основу за 2019. годину цијене наведених услуга су увећане за 14.979.698 KM.

Рефундације плата за вријеме привремене спријечености за рад усљед болести су исказане у износу од 16.295.414 KM и евидентиране су на мјесечном нивоу, а на основу рјешења о одобреним рефундацијама средстава. Наведена рјешења Фонд је доносио на основу достављених захтјева, поднесених од стране послодаваца, за осигуранике Фонда који су имали непрекидно трајање привремене неспособности за рад преко 30 дана, а најдуже до 12 мјесеци. Послодавац остварује право на рефундацију плате на основу Правилника о остваривању права на накнаду плате за вријеме привремене неспособности за рад („Службени гласник Републике Српске“, број 63/08, 38/10, 61/11, 87/12, 100/14, 4/15, 8/16, 112/18 и 87/19) и Упутства о условима и поступку за одобравање рефундације. Да би остварио наведено право, послодавац мора да измири све доспјеле обавезе за доприносе за обавезно здравствено осигурање. Захтјев за рефундацију Фонду може се поднијети у року од три године од настанка правног основа повремених потраживања, како је дефинисано чланом 4. наведеног Упутства.

Дознаке пружаоцима услуга здравствене заштите - примарна здравствена заштита су исказане у износу од 174.647.925 KM. Односе се на дознаке за услуге примарне здравствене заштите (105.959.271 KM), лијекове на рецепт (64.861.799 KM), лијекове за специфична обољења (479 KM) и остале услуге примарне здравствене заштите (3.826.376 KM).

Дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите - секундарна здравствена заштита су исказане у износу од 294.905.046 KM, а односе се на консултативно специјалистичку здравствену заштиту (36.658.846 KM), болничко лијечење (189.238.813 KM), дијагностичке услуге (21.986.344 KM), услуге које се посебно фактуришу (8.647.648 KM), услуге хемодијализе (34.702.157 KM) и превоз у болнице (3.671.238 KM).

Расходи за болничко лијечење осигураних лица се фактуришу Фонду од стране здравствених установа по Моделу I и IV, а односе се на акутно болничко лијечење, интензивну његу, дневну болницу, продужену медицинску рехабилитацију и друго. Остваривања права на продужену медицинску рехабилитацију у износу од 3.824.111 KM, дефинисано је Правилником о условима и начину остваривања права на продужену медицинску рехабилитацију („Службени гласник Републике Српске“, број 17/18 и 121/18). Стандарди и нормативи здравствене заштите као и други критеријуми, за уговарање средстава здравствених услуга за продужену медицинску рехабилитацију нису утврђени, што није у складу са чланом 24. Правилника о принципима, условима и критеријумима за закључивање уговора са даваоцима услуга у Републици Српској у 2019. години, гдје је дефинисано да ће Фонд уговорати пружање здравствених услуга (заводима, институтима и специјализованим установама за рехабилитацију и другим специјализованим установама) на основу стандарда и норматива здравствене заштите и других критеријума који су дефинисани наведеним чланом.

Дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите – терцијарна здравствена заштита су исказане у износу од 59.888.225 KM, а односе се на консултативно специјалистичку здравствену заштиту (8.801.102 KM), болничко лијечење (27.667.828 KM), дијагностичке услуге (22.381.599 KM) и услуге које се посебно фактуришу (1.037.696 KM).

Расходи уградње протеза, ортопедских и других помагала су исказани у износу од 8.421.962 KM, а односе се на трошкове ортопедских, офталмолошких, оптичких и других медицинских средстава, које се у складу са Правилником о праву на медицинска средства додјељују привремено или трајно осигураним лицима.

Дознаке пружаоцима услуга социјалне заштите - у иностранству су исказане у износу од 15.634.474 KM, а односе се на лијечење у иностранству (782.610 KM) и трошкове ино-осигурања – конвенција (14.851.864 KM).

Расходи по судским рјешењима су исказани у износу од 125.700 KM, а односе се на расходе по основу камата (5.096 KM) и остале расходе по судским рјешењима (120.604 KM).

Трансфери између и унутар јединица власти су исказани у износу од 88.883 КМ, а односе на трансфере јединицама локалне самоуправе (3.528 КМ) по записницима Пореске управе Републике Српске, фондовима обавезног социјалног осигурања (85.157 КМ) за накнаде директора и чланова комисије за додјелу средстава Фонда солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјеце у иностранству, како је дефинисано чланом 5. тачка (6) Закона о Фонду солидарности за дијагностику и лијечење обољења, стања и повреда дјеце у иностранству („Службени гласник Републике Српске“, број 100/17) и трансфере ентитету (198 КМ).

Препоручује се директору Фонда да обезбиједи да се:

- **усвоји методологија и утврде критеријуми за закључивање уговора финансирања секундарног и терцијалног нивоа здравствене заштите сходно Правилнику о принципима, условима и критеријумима за закључивање уговора са даваоцима услуга у Републици Српској за конкретну годину и утврде стандарди и нормативи здравствене заштите, као и други критеријуми на основу којих би се вршило уговарање пружања здравствених услуга за продужену медицинску рехабилитацију и**
- **врши међусобно усклађивање уговора са здравственим установама и Одлуке о начину финансирања секундарног и терцијалног нивоа здравствене заштите у Републици Српској за предметну годину, у дијелу поравнања и усклађивања извршених услуга.**

6.1.2.2. Издаци

Издаци су исказани у износу од 138.557.284 КМ, а чине их издаци за нефинансијску имовину, финансијску имовину, отплату дугова и остали издаци.

Издаци за нефинансијску имовину су исказани у износу од 69.693.139 КМ, по основу издатка за произведену сталну имовину, непроизведену сталну имовину, стратешке залихе и залихе материјала, робе и ситног инвентара.

Издаци за произведену сталну имовину исказани су у износу од 1.161.396 КМ, а највећим дијелом се односе на издатке за инвестиционо одржавање, реконструкцију и адаптацију зграда и објеката (158.267 КМ), набавку постројења и опреме (780.595 КМ) и издатке за нематеријалну произведену имовину (199.282 КМ).

Издаци за непроизведену сталну имовину исказани су у износу од 543.279 КМ, а највећим дијелом се односе на издатке за набавку додатних Microsoft лиценци по уговору.

Издаци за стратешке залихе исказани су у износу од 67.978.840 КМ. Најзначајнији издаци односе се на набавке стратешких лијекова и то инсулина и скупих лијекова преко апотека (27.911.713 КМ), вакцина (3.152.890 КМ), цитостатика (13.018.424 КМ), лијекова за специфична обољења и биолошких цитостатика за онколошка обољења (20.405.720 КМ) и биолошких лијекови за неонколошка обољења (2.783.836 КМ).

У односу на прошлу годину издаци за стратешке залихе су већи за 44.033.586 КМ. На повећање трошкова у односу на прошлу годину утицала је чињеница да се у 2018. години трошкови цитостатика, цитостатика-неонколошке индикације, лијекова за специфична обољења и биолошких цитостатика за онколошка обољења и биолошких лијекова за неонколошка обољења, нису планирали и евидентирали на стратешким залихама, већ у оквиру здравствене заштите. У 2019. години (због проблема у обрачуна између здравствених установа - болница и Фонда који су били присутни дужи низ година, а што је објашњено у тачки 6.3.1.2. извјештаја - дугорочни зајмови) дошло је до промјене рачуноводствене политике у вези дистрибуције наведених лијекова (25.12.2018. године донесено је ново Упутство за набавку, правдање и потрошњу цитостатика, цитостатика - неонколошке индикације, лијекова за специфична обољења, биолошких цитостатика

за онколошка обољења и биолошких лијекова за неонколошка обољења) тако да се исти планирају у оквиру издатака за стратешке залихе, док се у оквиру обрачунских расхода евидентира њихова потрошња.

Издаци за финансијску имовину су исказани у износу од 17.927.698 KM, а односе се на издатке за дате зајмове. Наведени издаци нису планирани ребалансом Финансијског плана - буџета, а извршени су на основу Одлуке о реалокацији средстава (објашњено у тачки 6.3.1.2 извјештаја – дугорочни зајмови).

Издаци за отплату дугова су исказани у износу од 14.804.510 KM, а мањи су за 35% у односу на планиране, а односе се на издатке за отплату главнице примљених зајмова у земљи од банака. Разлика у извршењу је настала због тога што ребалансом планирани поврат преосталог дуга према Влади Републике Српске по основу зајма (од 14.500.000 KM), није реализован до краја 2019. године (потписан је нови Анекс којим је пролонгирана отплата дуга до 31.12.2020. године).

Остали издаци су исказани у износу од 36.131.937 KM, а односе се на остале издатке и издатке из трансакција са другим јединицама власти.

Остали издаци се односе на издатке по основу аванса у земљи и иностранству (12.861.965 KM) и остале издатке за измирење обавеза из ранијег периода (19.106.528 KM).

Издаци по основу аванса највећим дијелом се односе на издатак за аванс који је дозачен добављачу у износу од 12.000.000 KM по основу Уговора број 1 о набавци Интегрисаног информационог система Републике Српске (ИЗИС) о испоруци рачунарске опреме здравственим установама и Фонду за реализацију Фазе IV и Фазе V пројектног задатка на начин како је дефинисано Главним пројектом.

Остали издаци за измирење обавеза из ранијег периода ребалансом су планирани у износу од 36.810.000 KM (одлуком о реалокацији средстава након усвојеног ребаланса, са ове позиције су прераспоређена средства у износу од 17.700.000 KM), а исказани су у износу од 19.106.528 KM. Односе се на издатке у земљи и иностранству за отплату неизмирених обавеза из ранијих година (18.918.026 KM) и на издатке по основу гаранција (188.502 KM). Издаци у земљи и иностранству за отплату неизмирених обавеза из ранијих година извршени су у складу са Планом измирења пренесених обавеза из ранијег периода који је сачињен 15.04.2019. године (планирано је да се у 2019. години измире пренесене обавезе у износу од 18.807.986 KM).

Остали издаци из трансакција са другим јединицама власти (4.163.444 KM) се односе на издатке по основу мултилатералне компензације и издатке за исплаћене накнаде које се рефундирају од фондова обавезног социјалног осигурања.

6.1.3. Разлика у финансирању

Разлика у финансирању је исказана у негативном износу од 442.853 KM, што представља разлику између исказаних буџетских средстава (734.271.620 KM) и буџетских издатака (734.714.473 KM). Остварени су бруто буџетски суфицит (разлика буџетских прихода и буџетских расхода) у износу од 88.167.015 KM, нето издаци за нефинансијску имовину (чине их нето примици од финансијске имовине, нето задуживање и остали нето примици) у износу од 69.693.139 KM, буџетски суфицит (чини га бруто буџетски суфицит и нето издаци за нефинансијску имовину) у износу од 18.473.876 KM и нето финансирање (збир нето примитака од финансијске имовине, нето задужења и осталих нето примитака) исказано у износу од 18.916.729 KM.

6.2. Биланс успјеха

У 2019. години извршена је корекција финансијског резултата у износу од 674.504 КМ, односно колоне претходна година на билансним позицијама Биланса успјеха (објашњено у тачки 6.3.2.2. овог извјештаја).

6.2.1. Приходи

Приходи су у Билансу успјеха исказани у износу од 716.279.531 КМ по основу буџетских прихода у износу од 684.324.204 КМ (порески приходи, непорески приходи и трансфери између различитих јединица власти) и прихода обрачунског карактера у износу од 31.955.327 КМ. Буџетски приходи образложени су под тачком 6.1.1. извјештаја.

Приходе обрачунског карактера чине финансијски приходи обрачунског карактера (2.241 КМ), приходи од усклађивања вриједности имовине (17.533.321 КМ), остали приходи (837.043 КМ), приходи обрачунског карактера евидентирани по основу пореских и других фискалних прописа (12.695.121 КМ) и приходи обрачунског карактера по основу односа са другим јединицама власти (887.601 КМ).

Приходе од усклађивања вриједности имовине чине остали приходи по основу усклађивања вриједности финансијске имовине по Извјештају Пореске управе Републике Српске (11.240.172 КМ), приходи по основу усклађивања вриједности краткорочних потраживања (2.648.394 КМ) и остали приходи по основу усклађивања вриједности финансијске имовине (учешћа у капиталу – акције) 3.644.755 КМ.

Остале приходе обрачунског карактера највећим дијелом чине приходи по основу иносигурања са дуговним салдом (2.991.140 КМ) и приходи по основу отписа обавеза (отпис 20% дуга по Споразуму о сарадњи у области здравственог осигурања са Србијом) у износу од 3.828.183 КМ.

Приходе обрачунског карактера евидентиране по основу пореских и других фискалних прописа чине приходи на основу Извјештаја Пореске управе Републике Српске (12.695.121 КМ).

Приходи обрачунског карактера по основу односа са другим јединицама власти односе се на приходе обрачунског карактера по основу односа са Фондом за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске (855.640 КМ) и приходе обрачунског карактера по основу односа са јединицама локалне самоуправе (31.961 КМ).

6.2.2. Расходи

Расходи су у Билансу успјеха исказани у износу од 693.844.838 КМ, по основу буџетских расхода у износу од 596.157.189 КМ и расхода обрачунског карактера у износу од 97.687.649 КМ. Буџетски расходи су образложени под тачком 6.1.2. извјештаја.

Исказане расходе обрачунског карактера чине расходи по основу набавне вриједности реализованих стратешких залиха (59.278.427 КМ), обрачунате амортизације (1.149.142 КМ), финансијских расхода обрачунског карактера по основу обрачунатих негативних курсних разлика (1.373 КМ), усклађивања вриједности имовине у износу од 37.017.715 КМ (углавном потраживања и акција), осталих расхода обрачунског карактера (239.084 КМ) и расхода по основу односа са другим јединицама власти (1.908 КМ).

6.2.3. Финансијски резултат

У Билансу успјеха за 2019. годину исказан је финансијски резултат у износу од 22.434.693 КМ, као разлика исказаних прихода (716.279.531 КМ) и расхода (693.844.838 КМ).

6.3. Биланс стања

У 2019. години извршена је корекција финансијског резултата у износу од 674.504 КМ, односно колоне претходна година на билансним позицијама Биланса стања. Објашњено у тачки 6.3.2.2. извјештаја.

6.3.1. Актива

Пословна актива Фонда на дан 31.12.2019. године исказана је у нето износу од 325.347.124 КМ, а чине је текућа имовина у износу од 201.867.749 КМ и стална имовина у износу од 123.479.375 КМ.

6.3.1.1. Текућа имовина

Текућа имовина се односи на краткорочну финансијску имовину и разграничења и нефинансијску имовину у текућим средствима.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења исказана су у нето износу од 189.562.193 КМ (брuto вриједности 398.791.263 КМ и исправке вриједности 209.229.070 КМ) по основу готовине и готовинских еквивалената, краткорочних пласмана, краткорочних потраживања, краткорочних разграничења и краткорочне финансијске имовине и разграничења из трансакција са другим јединицама власти.

Готовина и готовински еквиваленти исказани су у износу од 22.569.695 КМ, а односе се на новчана средства у благајни (708 КМ) и на рачунима банака (22.568.987 КМ).

Краткорочни пласмани су исказани у износу од 14.747.464 КМ, а односе се на хартије од вриједности које доспијевају до годину дана нето вриједности од 1.288.439 КМ (брuto вриједности од 13.962.875 КМ и исправке од 12.674.436 КМ) и дугорочне зајмове који доспијевају до годину дана нето вриједности од 13.459.025 КМ (брuto вриједности од 14.290.614 КМ и исправке од 831.589 КМ).

Хартије од вриједности које доспијевају до годину дана односе се на хартије од вриједности у земљи које се исказују по фер вриједности кроз биланс успјеха (у 2019. години Фонд је извршио прекласификацију у начину признавања акција, односно Рачуноводственим политикама се одредјелио за вођење хартија од вриједности у земљи по фер вриједности кроз биланс успјеха), а Фонд их је стекао конверзијом дуга у акције по основу обавеза за доприносе за здравствено осигурање (од 1.085.883 КМ) и учешћем у капиталу у привредном субјекту „Зрак-ДКС“ д.о.о. Теслић (од 237.708 КМ).

Фонд је у поступку стечаја над дужником АД „Зрак“ Теслић, рјешењем Окружног привредног суда у Добоју, измирио конверзију потраживања Фонда од стечајног дужника у акције Друштва. Даљом реорганизацијом стечајног дужника, основан је нови привредни субјект под називом „Зрак-ДКС“ д.о.о. Теслић, који је регистрован Рјешењем Окружног привредног суда у Добоју. Овим рјешењем Фонд је уписан са учешћем капитала у износу од 237.708 КМ, односно процентом учешћа од 6,97 %.

Приликом процјене фер вриједности акција по фер вриједности кроз биланс успјеха на дан 31.12.2019. године узети су у обзир финансијски извјештаји емитената, при чему су остварени расходи по основу усклађивања вриједности у износу од 133.833 КМ, док је код дјела емитената утврђен добитак по основу усклађивања вриједности у износу од 98.681 КМ.

Дугорочни зајмови који доспијевају до годину дана односе се на дугорочне зајмове дате здравственим установама и радницима (10.166.141 КМ) који доспијевају на наплату у 2020. години, Споразуме који су закључени у 2019. години (3.228.559 КМ) и дио ненаплаћених краткорочних пласмана на дан 31.12.2019. године (895.914 КМ). Корекција дугорочних пласмана који доспијевају до годину дана износи 831.589 КМ. Са здравственим установама: Универзитетски клинички центар Републике Српске, Болница

Источно Сарајево и Дом здравља "Козма и Дамјан" Козарска Дубица, 11.07.2019. године закључени су Анекси Споразума о измирењу дуга по основу датих зајмова од стране Фонда на основу којих је неизмирени доспјели дио зајмова у укупном износу од 2.891.307 KM, а који су у 2018. години класификовани као дугорочни зајмови који доспијевају до годину дана, рекласификовани на дугорочне зајмове (Анексима је отплата дуга пролонгирана до 01.01.2020. године).

Краткорочна потраживања су исказана у бруто износу од 330.323.608 KM, исправке вриједности 195.706.122 KM и нето вриједности 134.617.486 KM. Нето вриједност потраживања односи се највећим дијелом на потраживања: по основу продаје и извршених услуга, за камате и друге финансијске приходе, од запослених, за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе, за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату у року од годину дана и остала краткорочна потраживања.

Потраживања по основу продаје и извршених услуга исказана су у износу од 1.913 KM (бруто вриједности од 343.233 KM и исправке вриједности од 341.323 KM). Спорна потраживања по основу продаје и извршених услуга (исправка вриједности) највећим дијелом се односе на потраживања од Медицинске електронике у стечају у износу од 157.850 KM и потраживање од Бобар банке у стечају у износу од 178.269 KM.

Потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе бруто вриједности од 225.164.718 KM, исправке вриједности 188.060.003 KM (сумњива и спорна потраживања) и нето вриједности од 37.104.715 KM и Потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату до годину дана исказана су на основу Извјештаја из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним порезима за период 01.01 - 31.12.2019. године из Пореске управе Републике Српске, а у складу са Правилником о систему пореског књиговодства у Републици Српској. У току 2019.године Министарство финансија, Пореска управа и Фонд вршили су усаглашавања и дефинисање процедура о кретању документације с циљем правовременог добијања информација потребних за евидентирање пореског књиговодства.

Остала краткорочна потраживања исказана су у износу од 60.436.044 KM бруто вриједности, исправке вриједности 7.302.629 KM и нето вриједности 53.133.415 KM. Чине их највећим дијелом потраживања по основу ино осигурања - конвенције (52.260.926 KM) и потраживања од Фонда ПИО по основу доприноса за здравствено осигурање пензионера за децембар 2019. године (855.640 KM). Спорна остала краткорочна потраживања у земљи исказана су у износу од 1.123.476 KM (највећим дијелом се односе на потраживања по основу доприноса за здравствено осигурање правних лица код којих је покренут стечај од 1.037.677 KM), а спорна остала краткорочна потраживања у иностранству исказана су у износу од 6.241.809 KM и односе се на потраживања по основу ино осигурања – конвенције, која нису наплаћена у року од 12 мјесеци.

У оквиру потраживања по основу ино осигурања – конвенције евидентирана је процјена потраживања ино осигурања (паушални трошкови) за 2019. годину (24.078.764 KM) и потраживања из 2019. године и ранијег периода по ино конвенцијама у износу од 28.182.161 KM.

Краткорочна разграничења исказана су у износу од 13.617.926 KM, а највећим дијелом се односе на авансна средства дозначена добављачу у износу од 12.000.000 KM по основу Уговора број 1 о набавци Интегрисаног информационог система Републике Српске о испоруци рачунарске опреме здравственим установама и Фонду (за реализацију Фазе IV и Фазе V пројектног задатка на начин како је дефинисано Главним пројектом) и авансе за лијечење у здравственим установама у иностранству за пацијенте

чије је лијечење још у току за које се није могла извршити здравствена услуга у установама у Републици Српској и Србији у износу од 1.493.008 КМ.

Краткорочна финансијска имовина и разграничења из трансакција са другим јединицама власти исказана су у износу од 4.009.622 КМ. Највећим дијелом односе се на потраживања по основу расподеле прихода из Трезора на дан 31.12.2019. године у износу од 1.551.743 КМ, потраживања по основу Записника о више и погрешно уплаћеним порезима и доприносима Пореске управе Републике Српске у износу од 372.513 КМ, потраживања по основу трансфера од других јединица власти у износу од 1.840.108 КМ (трансфера од Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске 209.966 КМ, Министарства рада и борачко инвалидске заштите Републике Српске 1.621.242 КМ и Секретаријата за избјеглице и расељена лица Републике Српске 8.900 КМ) и обвезнице у износу од 188.145 КМ.

Нефинансијска имовина у текућим средствима исказана је у износу од 12.305.556 КМ по основу сталне имовине намјењене продаји и обустављених пословања од 853.763 КМ и вриједности стратешких залиха Фонда које су на дан 31.12.2019. године исказане у износу од 11.451.793 КМ.

Стална имовина намјењена продаји исказана је по основу Одлука о продаји пословних простора у Бијељини и Источном Сарајеву у нето вриједности од 763.443 КМ и земљишта у Бијељини у вриједности од 90.320 КМ.

Стратешке залихе се односе на инсулине, вакцине, цитостатике, скупе лијекове, биолошке лијекове, антитуберкулитике и неонколошке цитостатике. Фонд врши евидентирање набавки стратешких залиха лијекова на основу улазних фактура добављача са којима има закључене уговоре о набавци, док издавање наруџби, пријем и складиштење лијекова врше апотекарске установе, на основу одредби из уговора о набавци.

Упутством о процедурама праћења реализације закључених уговора дефинисане су процедуре праћења свих закључених оквирних споразума/уговора између Фонда и добављача, односно начин праћења испоруке лијекова, санитетског и другог материјала, као и других елемената битних за ефикасно праћење реализације уговора закључених на основу проведених централизованих набавки за здравствене установе. Сектор за уговарање здравствених услуга и јавне набавке је доставио табеле добављачима који на мјесечном нивоу достављају своје извјештаје, који се обједињују и уносе у овој организационој јединици, након чега се достављају у Сектор за финансије. У Сектору за финансије врше се активности везане за праћење реализације уговора закључених на основу проведених централизованих набавки за здравствене установе тј. прате се испоруке лијекова, санитетског и другог материјала за сваку здравствену установу. Наведене активности у току 2019. године, нису у потпуности вршене у складу са Упутством о процедурама праћења реализације закључених уговора у функцији рационалнијег трошења стратешких залиха и стварања оптималног нивоа залиха, јер иако је Фонд, у циљу системског рјешавања наведеног проблема, предузео активности на изради софтверске подршке (у информационом систему на модулу национални пројекти отворен је пројекат 37 – стратешки материјали у оквиру којег ће се уносити уговори за стратешки материјал те ће се пратити њихова реализација), исте још увијек нису доведене до краја.

6.3.1.2. Стална имовина

Стална имовина исказана је у износу од 148.419.993 КМ бруто вриједности, 24.940.618 КМ исправке вриједности и нето вриједности од 123.479.375 КМ. Односи се на дугорочну финансијску имовину и разграничења и нефинансијску имовину у сталним средствима.

Дугорочна финансијска имовина и разграничења исказана су у износу од 102.291.663 КМ. Односи се на дугорочне пласмане и дугорочна потраживања.

Дугорочни пласмани су исказани у износу од 84.288.527 KM, а односе се на дугорочне зајмове.

Дугорочне зајмове чине зајмови дати здравственим установама (76.643.336 KM) и стамбени зајмови дати радницима Фонда у ранијем периоду (252.761 KM). Зајмове дате здравственим установама чине зајмови по закљученим споразумима (35.027.692 KM), по основу индиректног кредитног задужевања Фонда (4.165.971 KM) и дати зајмови по основу индиректног задужевања Фонда од 44.868.273 KM (зајмови дати здравственим установама под истим условима под којим је у ранијем периоду Влада Републике Српске одобрила зајам Фонду, а који је из средстава синдицираног дугорочног кредита узетог у 2018. години у цијелости измирен - са здравственим установама су закључени Анекс I Уговора о преносу кредитних средстава по основу супсидијарног споразума о преносу и реализацији кредита и Анекс II Уговора о зајму којим су регулисани међусобни односи везани за поврат дијела позајмљених средстава).

У току 2019.године дошло је до промјене у начину финансирања цитостатика, специфичних лијекова и биолошке терапије. До 01.01.2019. године Фонд је проводио тендерске процедуре набавке ових лијекова, а плаћање истих је вршио из средстава здравствене установе. Здравствене установе су Фонду фактурисале потрошњу истих (заједно са извршеном услугом) и евидентирана је у оквиру расхода здравствене заштите. На дан 31.12.2018. године извршено је сравњење стања залиха са здравственом установом гдје су узете у обзир све фактуре које је добављач фактурисао у периоду 2012-2018 година, те су исте упоређене са фактурама потрошње које су признате установи кроз обрачун. За наведени период Фонд је здравственим установама признао потрошњу до висине фактура испостављених од стране добављача, тако да је утврђена разлика од 17.927.698 KM у корист Фонда. Обзиром да се ради о значајним средствима, како се не би угрозило пословање здравствених установа са истим су у току 2019. године закључени Споразуми у износу од 3.228.559 KM са доспјећем у 2020. години (ОБ Приједор, ОБ Бијељина и ОБ Источно Сарајево) и Споразум на износ од 14.699.139 KM са УКЦ Бања Лука са грејс периодом од три године.

Дугорочна потраживања (18.003.136 KM) односе се на потраживања за доприносе за здравствено осигурање за које је продужен рок плаћања – репрограми која су исказана на основу Извјештаја из јединствене евиденције о пријављеним и уплаћеним доприносима за период 01.01-31.12.2019. године из Пореске управе Републике Српске, а у складу са Правилником о систему пореског књиговодства у Републици Српској и Упутством о примјени рачуноводственог стандарда за јавни сектор 23 - приходи од трансакција које нису трансакције размјене (порези и доприноси).

На дан 31.12.2019. године, укупна бруто потраживања без раграничења износе 450.932.431 KM, од чега су усаглашена потраживања 102.635.009 KM, неусаглашена 1.004.237 KM, а 347.293.185 KM су потраживања која се не усаглашавају (пореско књиговодство у износу од 287.476.426 KM и потраживање по основу ино конвенција 58.510.072 KM, остала потраживања 1.306.687 KM).

Неусаглашена потраживања односе се на непотписани ИОС пензионисаних радника за стамбене кредите, Фонд дјечије заштите по основу рефундације накнаде плате због различитог временског периода признавања потраживања, те здравствене установе ДЗ Оштра Лука која не прихвата обрачун из ранијег периода и ДЗ Ново Горажде јер је у току поступак код надлежног суда.

Нефинансијска имовина у сталним средствима исказана је у бруто вриједности 46.128.330 KM, исправке вриједности 24.940.618 KM и нето вриједности 21.187.712 KM, а чине је: произведена стална имовина, непроизведена стална имовина и нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми.

Произведена стална имовина исказана је у нето износу од 17.212.323 KM. Зграде и објекти Фонда исказани су у бруто вриједности 31.416.711 KM, исправке вриједности 16.128.937 KM и нето вриједности 15.287.774 KM, постројења и опрема у нето вриједности од 1.447.178 KM, инвестициона имовина у нето вриједности од 451.256 KM и нематеријална произведена имовина у нето вриједности од 26.115 KM.

На дан 31.12.2019. године у Фонду је евидентирано 59 имовинских јединица, од чега 44 са уписаним правом својине у земљишне књиге и катастар некретнина и 15 имовинских јединица гдје Фонд није уписан у јавним евиденцијама, али су у посједу. Фонд је предузео активности на основу документације коју посједује како би се извршила укњижба имовинских јединица које до сада нису уписане, а све у складу са одредбама Закона о стварним правима ("Службени гласник Републике Српске", број 124/08, 58/09, 95/11, 60/15 и 18/16) и Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број 6/12, 110/16 и 22/18). Такође, за поједине имовинске јединице вршено је прикупљање документације односно уговора ради подношења тужби за утврђивање права власништва на непокретностима.

Инвестициона имовина се односи на вриједност пословних објеката који су дати у закуп (ресторан пословног објекта Дирекције и пословни простори у Прњавору и Палама).

Непроизведена стална имовина исказана је у нето износу од 2.447.782 KM по основу земљишта у вриједности од 1.988.666 KM и нематеријалне непроизведене имовине (лиценце за коришћење системског софтвера) у нето вриједности од 449.116 KM. У власништву Фонда је 93% вриједности земљишта, а за остало земљиште је покренут поступак укњижбе.

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми исказана је у износу од 1.527.607 KM. Највећим дијелом чине је зграде и објекти у припреми од 1.274.510 KM (односи се на пословни простор у коме је смјештена Филијала Фонда у Требињу који је предмет судског спора - шира објашњења су дата у тачки 6.6. извјештаја) и нематеријална произведена имовина у припреми од 246.521 KM

Нематеријална произведена имовина у припреми исказана је по основу имплементације пројеката Интегрисаног здравственог информационог система ИЗИС-а, за чију набавку је Фонд дана 27.07.2018. године потписао оквирни споразум са добављачима MMSCODE doo Бања Лука, LANACO doo Бања Лука, ERICSSON Никола Тесла дд Загреб, на основу којег је потписан уговор под називом „Уговор број 1 о набавци Интегрисаног Здравственог Информационог Система Републике Српске“. У току 2019. године су реализоване, Фаза I – у износу од 47.239 KM и Фаза II у износу од 149.311 KM.

6.3.2. Пасива

Пословна пасива Фонда на дан 31.12.2019. године исказана је у износу од 325.347.124 KM, а чине је обавезе и разграничења и властити извори.

6.3.2.1. Обавезе

Обавезе и разграничења Фонда на дан 31.12.2019. године исказане су у износу од 417.611.584 KM по основу краткорочних обавеза и разграничења и дугорочних обавеза и разграничења.

Краткорочне обавезе и разграничења исказане су у износу од 190.984.664 KM, а чине их краткорочне финансијске обавезе, обавезе за лична примања, обавезе из пословања, обавезе за дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања, остале краткорочне обавезе и краткорочне обавезе и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти.

Краткорочне финансијске обавезе (21.730.187 KM) чине обавезе по дугорочним зајмовима од банака који доспијевају на наплату до годину дана.

Обавезе из пословања чине обавезе из пословања у земљи (9.935.547 KM) и обавезе из пословања у иностранству (72 KM). Обавезе из пословања у земљи највећим дијелом се односе на дио обавеза који доспјева у 2020. години по основу Споразума о начину плаћања дуга према „International dialysis centers и Fresenius medical care“ за пружене услуге дијализе у износу од 9.030.364 KM, обавезе према добављачима у земљи за набавку роба и услуга од 473.126 KM и обавезе по основу судских рјешења од 396.772 KM.

Обавезе за дознаке на име социјалне заштите које исплаћују институције обавезног социјалног осигурања исказане су у износу од 110.172.968 KM по основу обавезе за здравствене установе (41.197.807 KM), обавезе за ИНО осигурање (33.518.335 KM), обавезе за пројекте-лијекове (21.018.003 KM), обавезе по основу рефундација плата за вријеме привремене спријечености за рад услед болести (14.411.944 KM) и обавезе за појединачне рефундације лијекова (26.879 KM).

Обавезе за здравствене установе односе се на обавезе према здравственим установама - уговарачима (16.428.570 KM), апотекама (14.150.766 KM), ортопедији (1.262.320 KM), Fresenius Medical Care Deutschland GmbH за дијализу (2.512.360 KM), консултативно-специјалистичкој заштити (162.853 KM), страним здравственим установама - Србија и Црна Гора (3.213.835 KM) и вањским здравственим установама Федерације Босне и Херцеговине и остале (3.467.103 KM).

Обавезе за ИНО осигурање су исказане у износу од 33.518.335 KM. Ове обавезе као и потраживања су предмет усаглашавања са земљама потписницама споразума. Усаглашавање обавеза, односно потраживања врши се путем преговора, најчешће једном годишње, а предмет преговора су претходне године. На овим преговорима учеснице споразума усаглашавају број паушалних мјесеци и износ паушалне накнаде. Споразумом о сарадњи у области здравственог осигурања између Министарства здравља Републике Србије, Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске, Републичког фонда за здравствено осигурање Републике Србије и Фонда здравственог осигурања Републике Српске, дефинисан је 20% отпис потраживања здравствених установа из Србије од Фонда, тако да су са 31.12.2019. године отписане обавезе Фонда у износу од 3.828.184 KM.

Обавезе за пројекте односе се на обавезе према добављачима за лијекове за набавку инсулина, трака и ланцета, вакцина и друго, које се плаћају према роковима доспијећа.

Обавезе за рефундацију за накнаду плата других корисника односе се на обавезе по основу рефундација плата за вријеме привремене спријечености за рад услед болести.

Обавезе за појединачне рефундације односе се на обавезе по основу рефундација лијекова осигураницима Фонда.

Краткорочне обавезе и разграничења из трансакција између или унутар јединица власти (47.602.164 KM) односе се на обавезе по зајмовима примљеним од ентитета који доспијевају на наплату до годину дана (14.500.000 KM), обавезе према другим јединицама власти за порезе, доприносе и непореске приходе по записницима Пореске управе Републике Српске (834.361 KM), обавезе према другим јединицама власти по основу рефундација за накнаду плата (32.261.774 KM) и остале краткорочне обавезе из трансакција са ентитетом (6.029 KM).

Обавезе по зајмовима примљеним од ентитета који доспијевају на наплату до годину дана, односе се на дио дуга по раније узетом зајму од Владе Републике Српске у износу од 80.000.000 KM. Фонд је 19.02.2019. године закључио са Владом Републике Српске Анекс II уговора којим је пролонгиран рок доспијећа до 31.12.2019. године.

Обавезе према другим јединицама власти по основу рефундација за накнаду плата односе се на обавезе за рефундацију накнаде плате према буџетским корисницима:

Буџету Републике (1.223.147 KM), ентитету (28.985.987 KM), јединицама локалне самоуправе (2.966.865 KM) и фондовима (279.578 KM).

Остале краткорочне обавезе из трансакција са ентитетом односе се на обавезе након спроведених мултилатералних компензација по основу више компензованих доприноса.

Дугорочне обавезе и разграничења исказане су у износу од 226.826.920 KM, а чине их дугорочне финансијске обавезе по зајмовима, дугорочно разграничени приходи, остале дугорочне обавезе и дугорочне обавезе и разграничења из трансакција са другим јединицама власти.

Дугорочне финансијске обавезе по зајмовима исказане су у износу од 177.623.255 KM, а односе се на обавезе по кредитима код Комерцијалне банке а.д. Бања Лука (6.429.037 KM), Нове банке а.д. Бања Лука (15.184.920 KM), НЛБ Банке а.д. Бања Лука (13.701.856 KM) и „UniCredit Banka“ а.д. Бања Лука (142.307.442 KM). Дугорочне обавезе које доспијевају у 2020. години износе 21.130.728 KM (евидентирано на краткорочним обавезама).

Влада Републике Српске је 22.11.2019. године дала сагласност на директно задужење Фонда у износу од 60.000.000 KM. Намјена кредитног задужења је измирење обавеза према здравственим установама у Србији (22.000.000 KM), према апотекама (10.000.000 KM), за боловање (20.000.000 KM) и за измирење осталих обавеза (8.000.000 KM).

Фонд је дана 05.12.2019. године, потписао Уговор о синдицираном дугорочном кредиту у износу од 60.000.000 KM („UniCredit Banka“ а.д. Бања Лука 22.500.000 KM, „Комерцијална Банка“ а.д. Бања Лука 5.000.000 KM, „НЛБ Банка“ а.д. Бања Лука 5.000.000 KM и Нова банка а.д. Бања Лука 22.500.000 KM). У складу са чланом 6.1. Уговора (расположивост кредита је 60 дана од потписивања уговора), Фонд је до 31.12.2019. године, повукао кредит у износу од 30.000.000 KM, док је други дио од 30.000.000 KM (евидентирано на позицији ванбилансне евиденције) повучен у јануару 2020. године.

Уговор о кредитном задужењу закључен је са роком доспијећа од 60 мјесеци са укључених 12 мјесеци грејс периода, без накнаде за обраду кредита, и редовна фиксна каматна стопа од 2,95% (ефективна каматна стопа је 3,01%).

Ревизијом је утврђено да су повучена кредитна средства у децембру 2019. године, утрoшена у складу са дефинисаним намјенама.

Дугорочно разграничени приходи (16.969 KM) односе се камате на стамбене кредите дате радницима у ранијим годинама.

Остале дугорочне обавезе исказане су у износу од 49.186.696 KM, а односе се на обавезе по основу Споразума о начину плаћања дуга од 12.09.2017. године који је потписан између Фонда и Владе Републике Српске с једне стране и Fresenius Medical Care Deutschland GmbH (здравствена установа „Fresenius Medical Care Centar za dijalizu“ Шамац и „International Dialysis Centers BV“ Бања Лука) с друге стране (детаљније објашњено под тачком 6.1.1. трансфери).

До истека рока за израду и достављање годишњих финансијских извјештаја плаћене су обавезе у износу од 86.532.587 KM. Неизмирене краткорочне обавезе на дан 29.02.2020. године износе 105.252.078 KM (обавезе из 2019. године у износу од 35.454.515 KM и обавезе из ранијих година у износу од 69.797.563 KM).

Фонд је (након што је на тржишту капитала дошло до значајног смањења каматних стопа), упутио захтјев одређеним банкама за измјену услова кредитирања по основу раније закључених уговора чија је укупна уговорена вриједност износила 66.430.000 KM (у оквиру шест уговора). Након позитивног одговора, у октобру 2019. године потписани су Анекси уговора о дугорочним кредитима закљученим у периоду 2014-2016 година. По

основу ефеката закључених Анекса уговора у Фонду је извршен пренос са краткорочних на дугорочне обавезе у укупном износу од 2.530.738 КМ. Смањењем каматних стопа, укупне обавезе за уговорене камате по основу дугорочних кредита смањене су за 2.728.484 КМ.

На дан 31.12.2019. године, укупне обавезе Фонда без разграничења износе 417.594.619 КМ, од чега усаглашене обавезе износе 369.627.488 КМ, обавезе које се неусаглашавају 35.431.764 КМ (лична примања радника, ИНО конвенције, судска рјешења), а неусаглашене обавезе су 12.535.408 КМ. У оквиру осталих дугорочних обавеза, камате које доспијевају у будућем периоду по основу директних кредита износе 31.213.812 КМ.

Неусаглашене обавезе се углавном односе на обавезе за које није враћен усаглашени извод отворених ставки од стране повјериоца, а односе се на обавезе за здравствену заштиту и обавезе за исплату накнада боловања преко 30 дана. Један од разлога за велики број неусаглашених обавеза је различит временски период признавања обавезе за исплату накнаде за боловања преко 30 дана.

6.3.2.2. Властити извори

Властити извори исказани су у негативном износу од 92.264.460 КМ. Чине их: трајни извори средстава (2.088.986 КМ), резерве по основу ревалоризације нефинансијске имовине (59.650 КМ) и негативан финансијски резултат у износу од 94.413.096 КМ (негативан финансијски резултат ранијих година од 116.850.609 КМ и позитиван финансијски резултат текуће године у износу од 22.437.513 КМ).

У 2019. години извршена је корекција финансијског резултата у износу од 674.504 КМ, односно колоне претходна година на позицијама Биланса успјеха и Биланса стања на основу пословних догађаја који су се односили на 2018. годину, а евидентирани су у 2019. години (на терет финансијског резултата текуће године у износу од 2.151.185 КМ и то по основу фактуре здравствене заштите из 2018. године од 363.092 КМ, акција стечајног дужника „Зрак“ ад Теслић у износу од 1.191.734 КМ, судског поравнање са ЗУ „НоваВита“ д.о.о. Пале у износу од 115.630 КМ, трошкова судског поступка везаног за пословни простор Фонда у Требињу 480.729 КМ и у корист финансијског резултата текуће године у износу од 1.476.681 КМ, по основу конверзије потраживања Фонда у акције стечајног дужника „Зрак“ ад Теслић у износу од 1.429.442 КМ и погрешно евидентиране фактуре добављача „Deloitte“ д.о.о. Бања Лука по основу ревизије пројекта у износу од 47.239 КМ).

6.3.3. Ванбилансна евиденција

На дан 31.12.2019. године вриједности ванбилансне активе и ванбилансне пасиве Фонда исказане су у износу од 292.071.283 КМ. Евидентиране су по основу:

- туђих средстава на коришћењу (4.273.099 КМ,
- примљених гаранција за добро извршење посла и за обезбјеђење понуде (22.877.741 КМ),
- датих мјеница банкама за обезбјеђење уредног измирења обавеза (229.353.494 КМ),
- датих гаранција за уредно измирење обавеза у износу од 3.895.583 КМ,
- неоткупљених станова и објеката у износу од 1.671.366 КМ који се налазе на простору Федерације Босне и Херцеговине, а за које у Фонду не располажу документацијом да су исти откупљени од стране носиоца станарских права и
- одобрени, а неповучени кредит код „UniKredit Banka“ у износу од 30.000.000 КМ.

6.4. Биланс новчаних токова

У Извјештају о новчаним токовима исказани су приливи готовине из пословних активности у износу од 678.820.865 КМ и одливи готовине из пословних активности у

износу 698.117.860 KM, као и негативан новчани ток из пословних активности у износу од 19.296.995 KM.

Фонд је исказао позитиван новчани ток од инвестиционих активности у износу од 5.347.420 KM (приливи 7.032.411 KM и одливи 1.684.991 KM) и позитиван новчани ток из активности финансирања у износу од 27.195.490 KM (приливи 42.000.000 KM и одливи 14.804.510 KM).

Исказана готовина и готовински еквиваленти на почетку периода у износу од 9.323.780 KM, негативан новчани ток из пословних активности, позитивни новчани токови из инвестиционих пословних активности и активности финансирања дају стање новчаних средстава на крају периода у износу од 22.569.695 KM.

У наведени извјештај о новчаним токовима, у складу са MPC-JC 2 Извјештаји о новчаним токовима, укључене су и трансакције по основу проведених компензација.

Биланс новчаних токова је састављен на начин како је то прописано чланом 42. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника.

6.5. Временска неограниченост пословања

Фонд је извршио процјену наставка и сталности пословања и у Напоменама уз финансијске извјештаје дао образложење везано за сталност пословања, у складу са MPC-JC 1 Презентација финансијских извјештаја, параграфи 15.(ц) и 38.

6.6. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Споразумом између Владе Републике Српске, Фонда и Fresenius Medical Care i Internacional Dialysis Centres (установа која пружа услуге дијализног третмана) из 2017. године уговорен је условни отпис обавеза Фонда у износу од 7.045.001 KM, а информација о наведеном је објављена у Напоменама уз финансијске извјештаје.

По истом споразуму уговорено је да ће повјерилац ослободити дужника плаћања затезних камата у износу од 16.183.065 KM искључиво под условом да дужник изврши плаћање дисконтованог дуга (укупан дуг умањен за условљени отпис) у потпуности у периоду и на начин прописан одредбама овог Споразума и текућих обавеза у складу са уговорима. До коначног измирења обавеза према наведеном споразуму обрачуната затезна камата представља потенцијалну обавезу, а информација о истој није објелодањена у Напоменама уз финансијске извјештаје, што није у складу са MPC - JC 19 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина.

Судски спорови у којима је Фонд тужена пасивно легитимисана страна (у 38 предмета), објелодањени су у вриједности од 6.189.520 KM, а односе се на спорове са здравственим установама (4.121.641 KM), за рефундацију накнада нето плате за вријеме привремене неспособности за рад (54.048 KM), за рефундацију трошкова здравствене заштите по тужбама осигураника (106.835 KM), спорове из радних односа (14.615 KM), спорове по тужбама добављача (368.919 KM) за испоручене лијекове, набавку сталних средстава и остале спорове (1.523.462 KM), од чега се на спор по основу утврђења и испуњења уговора за пословни простор у Требињу односи износ од 1.284.000 KM.

Судски спорови у којима је Фонд тужилац (активно легитимисана страна) објелодањени су у вриједности од 3.445.506 KM (у 35 предмета), од чега су најзначајнија два поступка покренута по основу пословног простора у Требињу у укупном износу од 3.053.748 KM (против РУГИП-а, Пословница Требиње и физичког лица – продавац пословног простора) и судски спор који се односи на потраживање доприноса за здравствено осигурање проистекло из стечајног поступка од 357.862 KM („Чајавец професионална електроника“ ад. Бања Лука).

Процијењено је и објављено у Напоменама да је очекивани одлив средстава у 2020. години по основу судских спорова у којима је Фонд тужена страна (пасивно легитимисана

страна) у износу од 386.461 КМ, а очекивани прилив средстава у 2020. години у споровима у којима је Фонд тужилац (активно легитимисана страна) процијењен је у износу од 14.322 КМ.

По основу куповине пословног простора за потребе Филијале Фонда у Требињу према подацима презентованим од стране сектора за правне послове Фонда, у току је више судских спорова.

Након што је Управни одбор Фонда у јуну 2016 донио Одлуку о куповни пословног простора за потребе филијале Фонда у Требињу (наконведеног јавног позива), Фонд је дана 13.07.2016. године са физичким лицем закључио Уговор о купопродаји број: ОПУ-1238/2016 за куповину пословног простора у Требињу. Због спорења око извршења одредби наведеног уговора везаних за упис и брисање заложног права - хипотеке, у 2017. години покренути су судски спорови од стране физичког лица против Фонда ради испуњења уговора (број 71 0 П 256887 17 П) и од стране Фонда против продавца ради раскида уговора (број 71 0 П 268088 17 П), гдје је од стране Фонда тражено да се судски процеси споје што није прихваћено од стране надлежног суда. Основни суд у Бањалуци је 12.03.2018. године донио Пресуду број 71 0 П 256887 17 П у корист продавца некретнине на коју је Фонд уложио жалбу другостепеном органу. Окружни суд у Бањалуци одлучујући према жалби Фонда донио је 15.10.2018. године Пресуду којом је жалба туженог дјелимично усвојена и то само у дијелу који се односи на накнаду штете, а у осталом дијелу жалба се одбија и означена пресуда потврђује. На основу правоснажне извршне пресуде Основног суда у Бањалуци као и пресуде Окружног суда у Бања Луци од 15.10.2018. године, 10.12.2018. године достављено је Рјешење о извршењу којим се налаже Фонду да изврши исплату купопродајне вриједности пословног простора са законском затезном каматом на рачун тужиоца. Против наведене пресуде Фонд је поднио захтјев за понављање поступка Окружном суду Бања Лука и ревизију Врховном суду Републике Српске. Дана 31.12.2018. године на основу Рјешења о извршењу банка је извршила принудну наплату у износу од 1.755.238 КМ, а односи се на купопродајну вриједност пословног простора у износу од 1.274.510 КМ и припадајућу законску затезну камату и трошкове поступка у износу од 480.728 КМ.

У извршном поступку по жалби Фонда, Окружни суд у Бања Луци је рјешењем од 19.04.2019. године, жалбу извршеника (Фонда) уважио, а рјешење Основног суда у Бања Луци о извршењу укинуо и приједлог за извршење одбио. Против овог рјешења тражилац извршења (продавац-физичко лице) поднио је ревизију Врховном суду која је рјешењем суда од 12.11.2019. године одбачена. На основу наведеног, Фонд је дана 27.06.2019. године поднио приједлог за противизвршење о којем Суд још није одлучио.

У предмету по тужби физичког лица (продавца) против Фонда (бр. предмета: 71 0 П 256887), рјешењем од 11.02.2019. године одбијен је предлагач (Фонд) са приједлогом за одређивање мјере обезбјеђења. Рјешењем Окружног суда од 17.09.2019. године, жалба Фонда је одбијена те наведено рјешење потврђено. У овом предмету, у којем је захтјев тужиоца усвојен правоснажном пресудом, тужени (Фонд) је поднио приједлог за понављање поступка Окружном суду у Бањој Луци и ревизију Врховном суду Републике Српске. Основни суд у Бањој Луци, рјешењем од 03.03.2020. године прекинуо поступак по ревизији до завршетка поступка поводом приједлога за понављање поступка (поступак још увек није окончан).

У предмету по тужби Фонда против продавца-физичког лица (број предмета: 71 0 П 268088) одбијен је приједлог предлагача (Фонда) рјешењем од 18.02.2019. године за одређивањем судске мјере обезбјеђења, а које рјешење је потврђено рјешењем Окружног суда у Бањој Луци од 02.04.2019. године. У наведеном предмету, Пресудом Основног суда од 15.10.2019. године, дјелимично је усвојен евентуални тужбени захтјев Фонда, те раскинут уговор о продаји некретнина и обавезан тужени да тужиоцу по основу поврата примљеног, плати износ од 1.274.510 КМ са законском затезном каматом почев

од 24.01.2019. године па до исплате, а у преосталом дјелу (везано за потраживања по основу затезних камата и судских трошкова) тужбени захтјев је одбијен. Против наведене пресуде, жалбу су уложили и тужилац и тужени о којој Суд још није одлучио.

Физичко лице које је предметну некретнину продало Фонду, исту је стекло 2016. године, куповином од правног лица које је због оспоравања реализације тог купопродајног уговора у 2018. години покренуло судски спор за раскид уговора. Фонду је од стране наведене фирме, по основу овог судског спора, достављена на увид пресуда Окружног суда у Бања Луци број 741 9 П 28091 Гж од 20.12.2019. године којом је, након првостепене пресуде и уложене жалбе, жалба физичког лица (у овом спору купца) одбијена и потврђена првостепена пресуда којом је утврђено да је раскинут уговор о продаји некретнина закључен између продавца и купца.

6.7. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје за 2019. годину сачињене су Напомене у којима су објелодањене неопходне опште информације о Фонду, информације о основама за састављање финансијских извјештаја и информације о примијењеним рачуноводственим политикама.

Напомене нису у потпуности сачињене у складу са чланом 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и у складу са МРС ЈС 1 - Презентација финансијских извјештаја, јер нису презентована у потпуности неусаглашена стања потраживања и обавеза на дан пописа и разлози зашто усаглашавање није извршено у складу са чланом 18. тачка 3. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске и чланом 17. став (7) Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза и нису објављене све информације о потенцијалним обавезама (информација о условљеном отпису обавеза по основу затезних камата дефинисаном Споразумом између Владе Републике Српске, Фонда и Fresenius Medical Care i Internacional Dialysis Centres (установа која пружа услуге дијализног третмана) из 2017. године. Наведене неправилности су констатоване и у претходном ревизорском извјештају.

Препоручује се директору Фонда да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодане све додатне информације које захтијева члан 46. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника и МРС - ЈС 1 Презентација финансијских извјештаја.

Ревизијски тим

Божидар Кувелџа, с.р.

Синиша Марковић, с.р.